

Stem

RECHT DOOR ZEE

NAVIGEREN VAN
1500 TOT VANDAAG

VAN 04-06
TOT 11-09

BELEIDSPLAN

INHOUDS OPGAVE

Missie en visie.....	4
Kernwaarden.....	6
Strategische doelstellingen.....	8
Museum in transitie.....	10
Een blik achter de schermen.....	18
Organisatie.....	19
Organogram.....	21
Partners.....	24
Publiek.....	34
Collectie.....	39
Duurzaamheid.....	42
Doelstellingen.....	47
SD 1 - SteM is getransformeerd tot MAP en staat op de kaart.....	48
SD 2 - MAP is verankerd in de maatschappij en biedt een totaalbeleving aan, op maat van een divers publiek.....	64
SD 3 - MAP is een gerenommeerd kenniscentrum op het vlak van cartografisch erfgoed en textielerfgoed.....	80
SD 4 - MAP zet een digitale stap voorwaarts.....	91
Zakelijke werking.....	100
Gewenste personeelssituatie.....	101
Toelichting begroting.....	104

MISSIE EN VISIE

MISSIE

MAP is een culturele ontmoetingsplaats in het hart van Sint-Niklaas en het Waasland. De bezoeker staat bij ons centraal. In MAP kunnen mensen van alle leeftijden en achtergronden kunst en erfgoed op een nieuwe manier beleven. MAP combineert erfgoed met technologie op een inspirerende manier. We dagen onze bezoeker uit om creatief te zijn, kritisch na te denken en actuele, mondiale thema's te verbinden met de eigen lokale leefwereld en identiteit.

VISIE

We bouwen MAP uit tot een gastvrije, inclusieve site. 'Service design' is daarbij het uitgangspunt. We vertrekken van de specifieke behoeften, voorkeuren en beperkingen van de gebruiker. Met Sint-Niklaas als centrum- én scholenstad worden scholen een van de hoekstenen van onze werking. Daarbovenop spreken we zoveel mogelijk verschillende types bezoekers aan door met onze vier musea een gedifferentieerd aanbod te brengen, op maat van het publiek. Onze deelcollecties, allemaal met diepe wortels in het Waasland, behouden hun bovenlokale eigenheid, maar worden tegelijkertijd gekoppeld aan eigentijdse thema's en moderne technologieën, zodat het museum als instelling maatschappelijk relevant blijft.

KERN- WAARDEN

MAP houdt vast aan vier kernwaarden. Die kernwaarden sturen onze missie en vormen de essentie van alles wat onze musea doen. We zijn er trots op en nemen ze mee naar onze tijdelijke projecten, onze stakeholders en de gemeenschap.

VERBINDEN

Musea hebben de kracht om mensen met elkaar en met de wereld om hen heen te verbinden. Maar ook om het verleden met het heden te verbinden. Onze tentoonstellingen en activiteiten leggen linken tussen verschillende culturen, disciplines en perspectieven en stimuleren dialoog.

IDENTITEIT

Musea spelen een vitale rol in het behouden en vieren van de identiteit van gemeenschappen en culturen. MAP vertegenwoordigt een verscheidenheid aan perspectieven en toont de rijke en unieke geschiedenis en het erfgoed van de stad Sint-Niklaas en het Waasland op een meerstemmige manier. Wij blijven zoeken naar manieren om onze plek als museumkoepel in de gemeenschap te begrijpen.

TOEGANKELIJKHEID

Musea moeten voor iedereen toegankelijk zijn, ongeacht hun achtergrond, mogelijkheden of interesses. Onze tentoonstellingen en programma's zijn voor iedereen toegankelijk, intuïtief en gastvrij. We bieden de nodige ondersteuning en aanpassingen zodat iedereen kan deelnemen en genieten van ons museum.

BELEVEN

Musea zijn meer dan bewaarplaatsen van erfgoed en het verleden. Een museum is een levende, dynamische instelling die zich voortdurend heruitvindt. Door de machines te laten draaien, blijvend te digitaliseren en ervaringsgerichte presentaties te maken, wil MAP relevant blijven en een platform zijn waar mensen kunnen experimenteren, leren en groeien.

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

SD 1

SteM is getransformeerd tot MAP en staat op de kaart

SD 2

MAP is verankerd in de maatschappij en biedt een totaalbeleving aan, op maat van een divers publiek

SD 3

MAP is een gerenommeerd kenniscentrum op het vlak van cartografisch erfgoed en textielerfgoed

SD 4

MAP zet een digitale stap voorwaarts

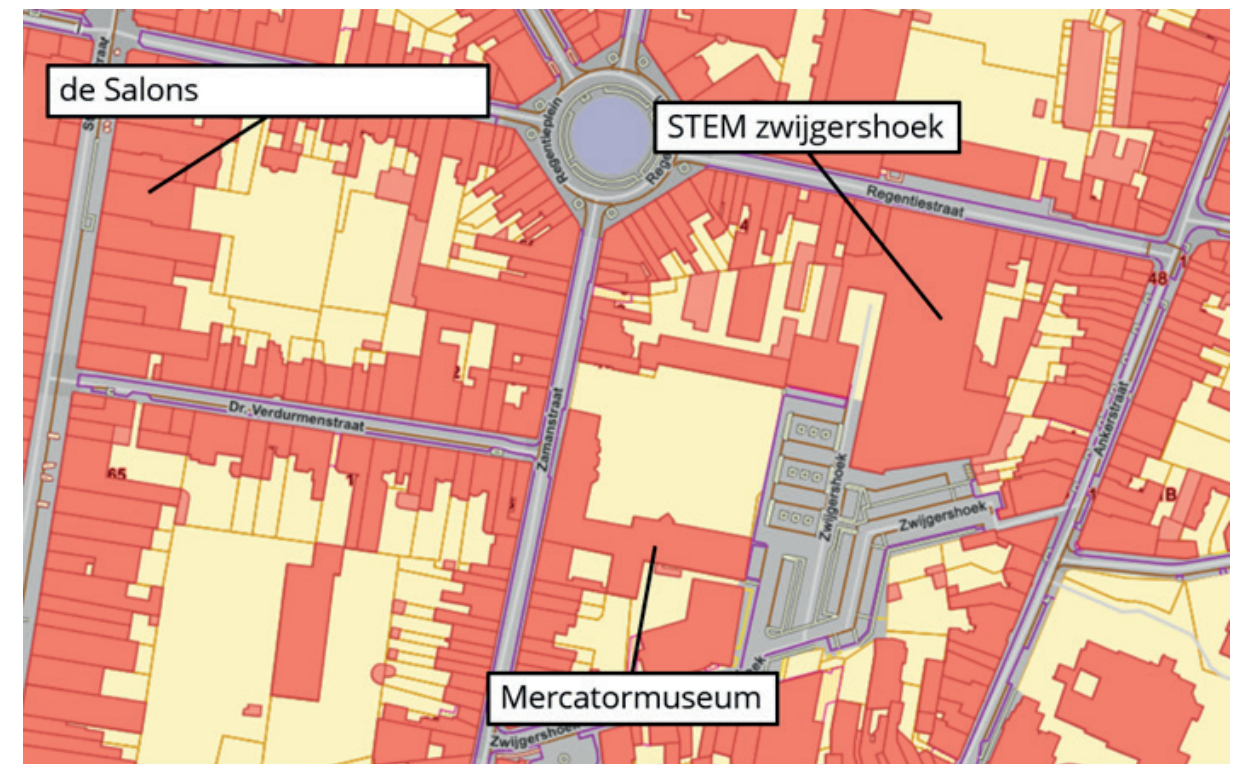
MUSEUM IN TRANSITIE

STEM

De Stedelijke Musea Sint-Niklaas (SteM) bestaan sinds 1911. Tot vandaag spitsten we ons toe op drie soorten cultureel erfgoed: beeldende kunsten (schilderkunst en grafiek), cartografie en cultuurgeschiedenis. Dat erfgoed willen we voor toekomstige generaties vrijwaren door het te verzamelen, behouden, beheren en bestuderen, en door het voor het publiek te ontsluiten.

Tot 2022 ontsloten we onze collecties op drie sites:

- De Salons waren gewijd aan de schone kunsten, hoofdzakelijk schilderkunst en grafiek uit het Waasland.
- SteM-Zwijgershoek was een cultuurhistorisch museum met drie verhaallijnen: mens en machine (met een focus op industriële geschiedenis en textiel), mens en lichaam en mens en materie (met een focus op archeologie).
- Het Mercatormuseum bracht de geschiedenis van de cartografie. Centraal stond het oeuvre van Gerard Mercator.

De jaren 2021 en 2022 vormden een keerpunt in de geschiedenis van SteM. Met de succesvolle tijdelijke tentoonstellingen 'De mooiste atlas van de wereld: de Atlas Maior van Blaeu' in 2021 en 'Recht door zee. Navigeren van 1500 tot vandaag' in 2022 toonden we dat er een grote publieke interesse is voor cartografisch erfgoed, en dat onze collectie en musea een breed en groot publiek aanspreken. In 2021 zetten we ook onze museale werking in de Salons stop. Als museum focussen we ons sindsdien volledig op de sites van de Zwijgershoek en het Mercatorpark. In 2023 bouwden we daar het gerestaureerde Huis Janssens (Zamanstraat 49) uit tot een belevingsgericht curiositeitenkabinet: Curiosum.

De sluiting van de Salons in 2022 en de opening van Curiosum in 2023 waren de eerste stappen in een veel grotere transitie, waarbij de Stedelijke Musea Sint-Niklaas zich zullen ontpoppen tot Musea aan het Park - MAP. Die transitie willen we tijdens deze beleidsperiode (2024-2028) op kruissnelheid brengen.

MAP

MAP staat voor ...

MAP, Musea Aan het Park, verenigt vier nieuwe musea rond het Mercatorpark aan de Zwijgershoeksite. De naam is tegelijkertijd een knipoog naar ons toekomstig paradepaardje, MAP-Mercator. Elk MAP-museum vertelt een eigen verhaal en brengt een unieke beleving.

MAP-MERCATOR

Het toekomstige MAP-Mercator is het vlaggenschip van MAP. Het museum is opgebouwd rond de centrale basisvraag: wat is een kaart? De zoektocht naar een antwoord op die vraag vertrekt vanuit het oeuvre – waaronder vier Vlaamse topstukken – en het intellectuele vakmanschap van Vlaamse Meester Gerard Mercator. Het museum brengt een multimediale, immersieve ervaring en zet in op interactief ontdekken en hands-on leren.

MAP-DEN BREI

In MAP-Den Brei 2.0 maak je een reis door de wereld van textiel, van grondstof tot afgewerkt product. Je ontdekt er hoe de industriële textielsector Sint-Niklaas maakte tot de stad die ze vandaag is. Centraal staat onze unieke collectie breimachines en hun werking. MAP-Den Brei is een tactiel museum, waar je kan voelen, ruiken en zelf textiel leren maken (of waar je kan kijken hoe stoffen gemaakt worden). Het is een creatieve, levende werkplek, waar de draaiende machines en kleurrijke stalen bezoekers en designers inspireren. Jonge ontwerpers van de modeacademies en beginnende designers worden aangemoedigd om te experimenteren op de machines.

MAP-CURIOSUM

In het net gerealiseerde MAP-Curiosum kan je een bonte verzameling rariteiten bewonderen uit de MAP-collectie en uit de collecties van onze partners. De opstelling is een knipoog naar de wonderlijke curiositeitenkabinetten uit de 16de, 17de en 18de eeuw. Via een educatief spel of met de ErfgoedApp of brochure in de hand ontdekken jong en oud dit huis vol herinneringen.

MAP-WISSELEND WAAS

Wisselend Waas is een werktitel. MAP heeft een unieke collectie schone kunsten uit het Waasland, hoofdzakelijk 19de-eeuwse schilderkunst en grafiek. Hoe we die collectie tentoonstellen en welk verhaal we er rond brengen, denken we deze beleidsperiode concreter uit. Zitten alvast in onze ideeënkoker: een open depot en een expo-ruimte voor kunstenaars uit het Waasland die in dialoog gaan met onze collectie.

**EEN BLIK
ACHTER
DE
SCHERMEN**

**ORGANI-
SATIE**

MAP heeft het stadsbestuur van Sint-Niklaas als inrichtende macht. Het museum beschikt sinds 2009 over het kwaliteitslabel als erkende collectiebeherende organisatie met bovenlokale indeling. De Vlaamse overheid kent jaarlijks een werkingssubsidie toe. De museumcommissie is het belangrijkste adviserende orgaan.

Als stadsdienst maken de musea deel uit van de cluster cultuur en vrije tijd samen met de administratieve cel, het Cultuurcentrum, de Bibliotheek, de beide Academies, de Vrije Ateliers, de sportdienst en de dienst evenementen.

MAP wordt als één geheel beheerd en staat onder leiding van een diensthoofd/conservator. Deze persoon is tevens gebouwen- en veiligheidsverantwoordelijke van de diverse sites, beheert de financiën en stuurt het personeel aan. Aan het hoofd van de museumstaf staat een teamverantwoordelijke. Aan het hoofd van het team onthaalmedewerkers staat een teamverantwoordelijke. Beide functies werden in het leven geroepen na een hervorming van de cluster cultuur en vrije tijd in het vierde kwartaal 2022.

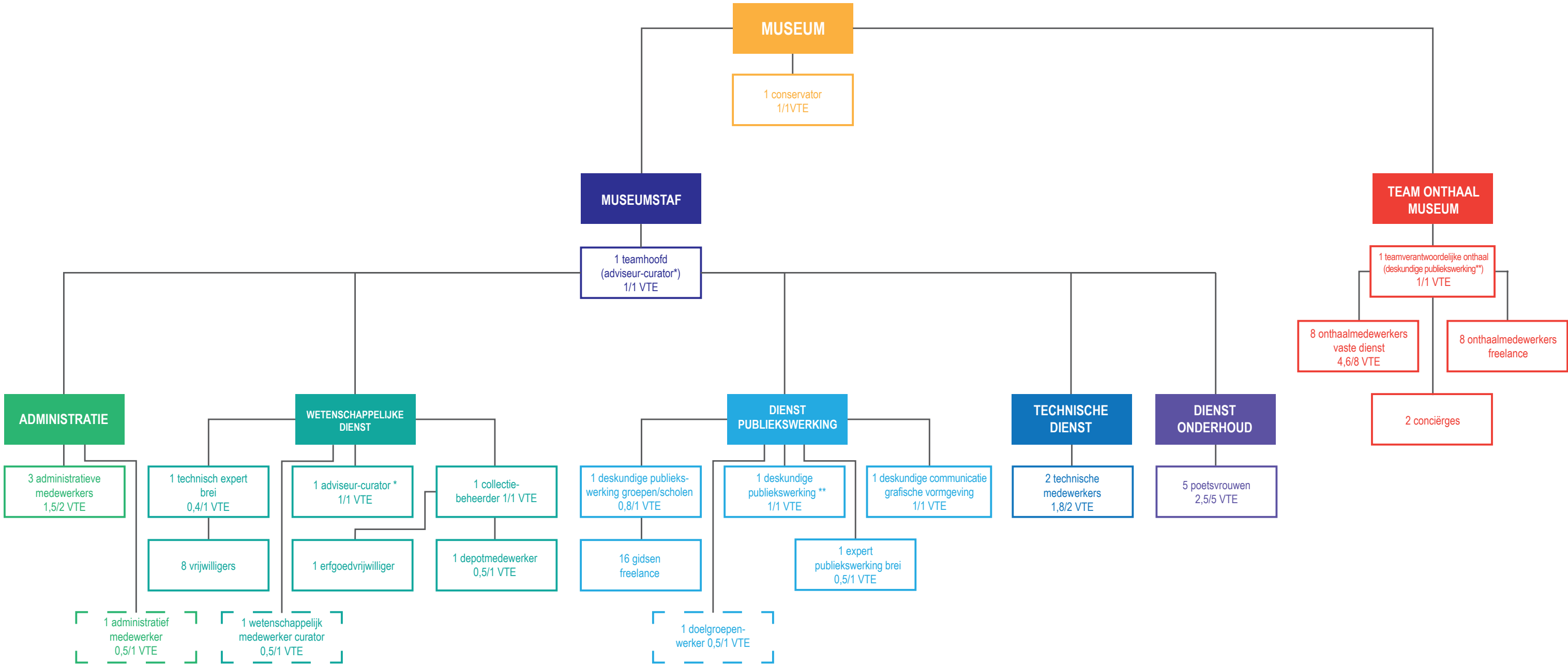
Er is één centrale administratie op de site Zwijgershoek. Verder verzorgen een wetenschappelijke cel, een cel publiekswerking, een technische cel en een cel onderhoud de dagelijkse werking.

Op 31 december 2023 telde MAP 27 personeelsleden in vaste dienst (17,6 VTE). De museumstaf telt 12 personeelsleden en bestaat uit directie, administratie, wetenschappelijkemedewerkers en publieks- en communicatiemedewerkers (8,7 VTE). 15 personeelsleden staan in voor techniek, onthaal en onderhoud (8,9 VTE). 9 vrijwilligers, 16 gidsen en 8 onthaalmedewerkers vervolledigen onze ploeg (op vrijwillige basis of freelance).

ORGANO-GRAM

Toestand op 31-12-2023

In vaste dienst 27 personen - 17,6 VTE
Freelance + vrijwilligers - 33 personen

PARTNERS

LOKALE EN BOVENLOKALE PARTNERS

De museumcommissie

- Officiële adviesorgaan van het museum
- Samengesteld uit vertegenwoordigers van politieke partijen, partners (stakeholders) en experts – gebruikers
- De aanpak van vergaderingen werd gaandeweg meer participatief
- Meestal aanwezigheid 2/3 van de 28 leden
- Speelde opnieuw op 4 bijeenkomsten in 2022 sleutelrol in beleidsplanningsproces (draagvlak & klankbord)
- In 2024 werd opnieuw een vergadering gewijd aan de herwerking van de beleidsdoelstellingen

Erfpunt VZW

- Intergemeentelijke Onroerend-erfgoeddienst (IOED)
- Bouwt aan een integrale erfgoedwerking rond bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed
- Samenwerking inzake depotbeheer, opname van archeologische items in activiteitenprogramma, partner voor museale invulling Huis Janssens, intensifiëring educatieve programma's
- Zal voormalige Exlibriscentrum (+- 250m²) gebruiken als ruimte voor een archeologisch kijkdepot en kleinschalige, dynamische tijdelijke projecten

Vzw Breimuseum

- Om het materiële en immateriële erfgoed van de breinijverheid voor de toekomst te vrijwaren, hebben voormalige fabrikanten en arbeiders zich in 1992 verenigd in de vzw Breimuseum.
- Verleent vandaag advies over collectiebeleid en -behoud
- Levert de broodnodige vrijwilligers
- Werkt actief mee aan de publieksinitiatieven

De Erfgoedcel Waasland

- De Erfgoedcel Waasland wil zo veel mogelijk Waaslanders warm maken voor het rijke erfgoed in het Land van Waas.
- Daarnaast biedt ze ondersteuning aan alle enthousiaste erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals.
- Coördinator en communicator over erfgoedmateries in het Waasland
- Promotor van de Erfgoeddag
- Subsidieverstrekker van erfgoedprojecten

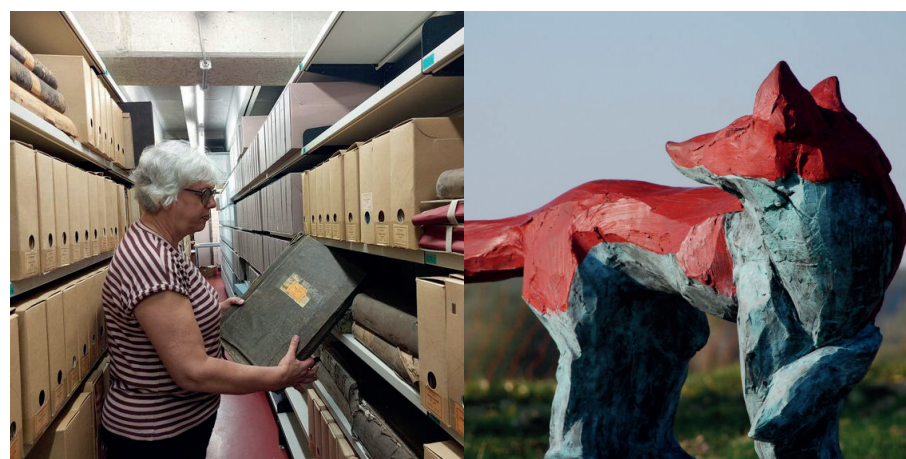
Vzw Warp

- Platform voor hedendaagse beeldende kunst, gevestigd in Sint-Niklaas.
- Samenwerking voor een wedstrijd en tijdelijke expo hedendaagse kunst en cartografie in nieuwe MAP-Mercator
- Tentoonstellingspartner Triennale Coup de Ville

Het Stadsarchief

- In het Stadsarchief worden documenten bewaard om de taken van de stedelijke administratie te verantwoorden en om informatie te verstrekken aan de burger. Het archief heeft ook een algemeen cultuurhistorisch belang.
- Neemt collecties op papier van de musea in depot
- Partner museale invulling Huis Janssens
- Regelmatige tentoonstellingspartner voor lokaal-historische projecten
- Collectiepartner MAP-Mercator

Drie thematische erfgoedverenigingen met landelijke uitstraling: het Reynaertgenootschap, het Sint-Nikolaasgenootschap Vlaanderen en Familiekunde Vlaanderen

- Drie erfgoedverenigingen krijgen een vergader- en depotruimte in de annex 2 van het Huis Janssens

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (KOKW)

- Opgericht in 1861 als één van de oudste geschiedkundige kringen van Vlaanderen
- Concentreert zich op de Wase geschiedenis en de cartografische productie van Gerard Mercator
- Vormt een onuitputtelijke bron van museale objecten in presentaties
- Partner voor cultuurhistorische en cartografische tentoonstellingen
- Partner voor museale invulling Huis Janssens
- Gezamenlijke exploitatie nieuwe polyvalente ruimtes Huis Janssens
- Partner voor MAP-Mercator
- Samenwerking evenementen en lezingen jaarprogramma
- Vervult in de praktijk de rol van vriendenvereniging van de musea

Vzw Graphia

- De Belgische vereniging met internationale uitstraling, van en voor exlibrisverzamelaars en -kunstenaars
- Tentoonstellingspartner (klein)grafiek
- Het museum stelt vergaderlokalen ter beschikking

Cultuurtuin Waas

- Is het samenwerkingsverband bovenlokale cultuurwerking in het Waasland.: een relatief nieuwe speler in het culturele veld van het Waasland
- Uitgever van het tijdschrift WAAHZ! Magazine voor cultuur en erfgoed

Bibliotheca Wasiana

- Een bewaarbibliotheek en documentatiecentrum over het Waasland, opgericht in 1946 en gehuisvest in de gebouwen van de Bib in Sint-Niklaas
- Partner voor collectievorming en tentoonstellingen

Cultuurcentrum Sint-Niklaas

- Tentoonstellingspartner op site Zwijgershoek rond hedendaagse thema's
- Partner voor educatieve projecten en tijdelijke, dynamische activiteiten
- Ter beschikking stellen grote tentoonstellingszaal Zwijgershoek, foyer en museumtheater
- Organisator van concerten en performances in diverse museumruimtes

Jeugdhuizen Den Eglantier (Expart) en Kompas

- Twee Sint-Niklase jeugdhuizen die jongeren onder meer samenbrengen om te experimenteren rond kunst.
- Voorbije en toekomstige artistieke samenwerking rond jongerenkunst in het museum
- Opzetten van projecten educatie bij evenementen (Erfgoeddag 2023)

Refu Interim

- Organisatie die vrijwilligerswerk coördineert voor mensen die nieuw zijn in België
- Vrijwilligers worden ingezet bij activiteiten en evenementen

VLAAMSE PARTNERS

ETWIE

- Expertisecel voor technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed
- Organiseert het netwerk van Vlaamse textielmusea: collectieafspraken en digitaliseringsprojecten

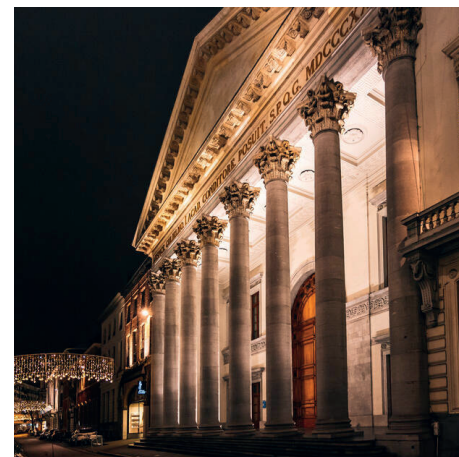
Vereniging Leraars Aardrijkskunde

- Ontwikkeling educatieve programma's voor MAP-Mercator
- Het museum stelt vergaderlokalen ter beschikking

Universiteiten Gent, Antwerpen en Amsterdam

- Partners wetenschappelijke onderbouw MAP-Mercator
- Collectiepartners voor MAP-Mercator

De Koninklijke Bibliotheek van België (KBR)

- Is de nationale wetenschappelijke bibliotheek. Ze verzamelt álle Belgische publicaties en bewaart, beheert en bestudeert een omvangrijk cultureel en historisch patrimonium van ruim 8 miljoen documenten.
- De KBR is partner voor het deelproject 'ontdekkingsreizen' in het MAP-Mercator

Lokale ondernemingen en ondernemingen gespecialiseerd in ICT

- Samenwerkingsverbanden rond museale presentatie en publiekswerking MAP-Mercator

Toerisme Vlaanderen

- Versterkt de positieve kracht van toerisme om Vlaanderen te laten floreren als een innovatieve, inspirerende en kwalitatieve reisbestemming
- Is initiator en communicator van MAP-Mercator, onder meer door projectleiding en subsidiëring

KBR (B), Kultur- und stadthistorisches Museum Duisburg (D), Maritiem Museum Rotterdam (NL)

- Opzetten van een samenwerkingsverband met 3 instellingen met een belangrijke Mercatorcollectie
- Onderzoek en opbouw van reizende tentoonstellingen

(Be)Leefbare Schelde (Geopark Schelde Delta)

- UNESCO Global Geopark
- MAP-Mercator zal een poortfunctie hebben om bezoekers kennis te laten maken met geologische fenomenen en menselijke ingrepen in het Scheldelandschap

The Phoebus Foundation

- The Phoebus Foundation is een kunststichting naar Angelsaksisch recht, met filantropische doelstellingen. Deze stichting verwerft kunstvoorwerpen, staat borg voor een professioneel behoud en beheer, zorgt voor de conservatie en restauratie van de objecten en zet hoog in op wetenschappelijk onderzoek.
- Een belangrijke partner en bruikleengever tijdelijke tentoonstellingen

Andere

- Diverse particuliere schenkers en bruikleengevers

COMMUNICATIEPARTNERS

Museumpass

- De museumpas is het grootste museumabonnement van het land waarmee men 244 musea kan ontdekken.
- Een promotiepartner voor de musea, goed voor 15% van het totale bezoekersaantal en een spreiding van bezoekers afkomstig uit heel Vlaanderen

Openbaar Kunstbezit Vlaanderen (OKV)

- Is een uniek kunst- en erfgoedtijdschrift dat zes keer per jaar boeiend en gevarieerd kunst- en erfgoednieuws brengt: aankomend kunsttalent, onbekende musea met verrassende verzamelingen, kleine fijne tentoonstellingen,....
- MAP heeft een mediadeal voor advertenties en redactionele bijdragen in tijdschrift, organisatie rondleidingen voor lezers bij expo's

PUBLIEK

SteM produceerde gemiddeld 6 eigen tentoonstellingen per jaar. Daarnaast draaide de publiekswerking rond het organiseren van evenementen, lezingen, open rondleidingen en workshops, in aantal gemiddeld 29 activiteiten per jaar.

Van 2009 tot 2018 telde SteM gemiddeld 21.684 bezoekers per jaar. Van 2020 tot 2022 zorgde de coronacrisis voor een daling van het jaarlijkse bezoekersaantal. In 2022 telde SteM 15.749 bezoekers.

In 2023 bezochten 13.072 mensen SteM. Dat dalende bezoekersaantal is te wijten aan de transitie van SteM naar MAP. Tijdens de lopende transitie zijn niet alle locaties toegankelijk. Bovendien investeren we onze tijd en middelen voornamelijk in de transitie. Daardoor organiseren we minder tijdelijke tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten die publiek aantrekken.

Voor het jaar 2023 voerden we nog geen publieksonderzoek uit. Voor het jaar 2022 was twintig procent van het totaal aantal bezoekers afkomstig uit Sint-Niklaas. 77 procent kwam uit andere regio's (vooral Antwerpen en Vlaams-Brabant) en 3 procent uit het buitenland. Zeventig procent bezocht de musea op individuele basis. Dertig procent kwam als groep of school, onder begeleiding van een gids. De gemiddelde leeftijd van een bezoeker lag tussen 55 en 65 jaar. Meer dan 71 procent genoot een bachelor- of masteropleiding.

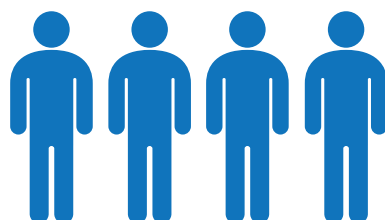
BEZOEKSAANTALLEN

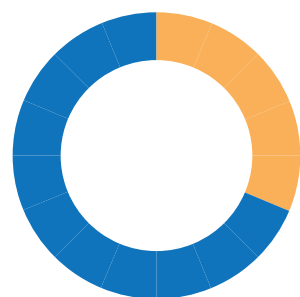
2023

4.731
School- of
groepsverband

86,5%
Niet betalend
(openingen,
evenementen, gratis
zondagvoormiddagen..)

13,5%
Betalend

Sterkhouders 2023

Erfgoeddag
524

Expo Staf Pyl
2.862

Open monumentendag - nocturne
787

PROFIEL EN GEDRAG BEZOEKERS PUBLIEKSONDERZOEK 2022

50%
Mannen

50%
Vrouwen

Leeftijdscategorie

-55 56-65 +65

19%

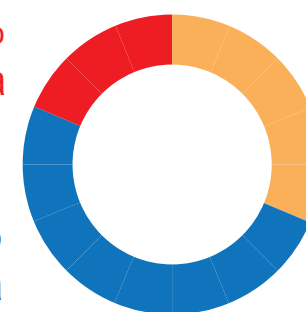
34%

47%

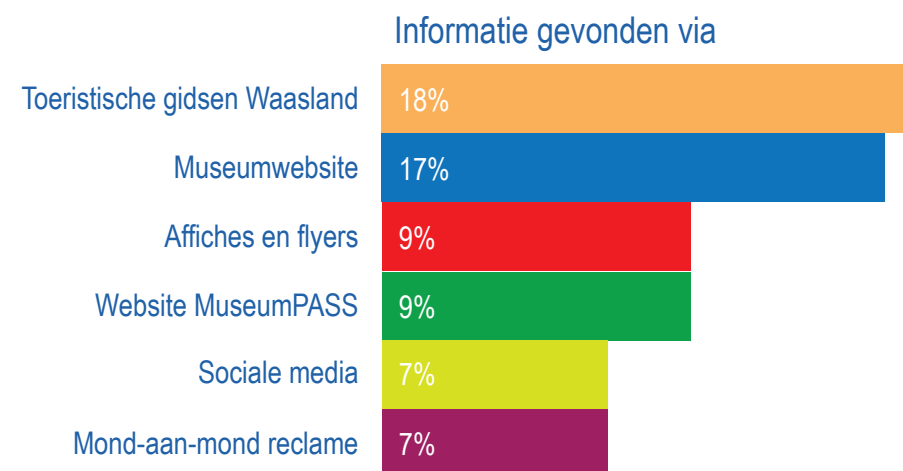
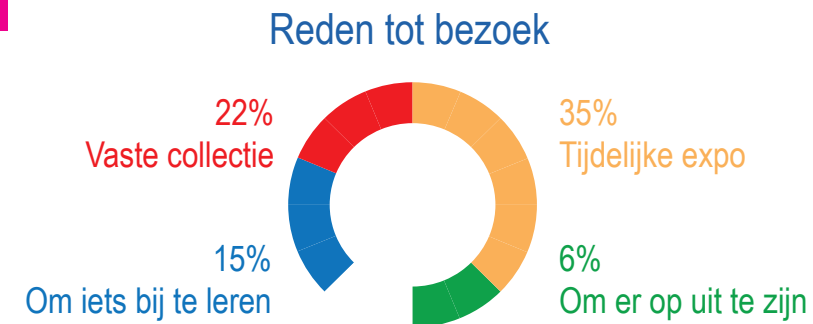
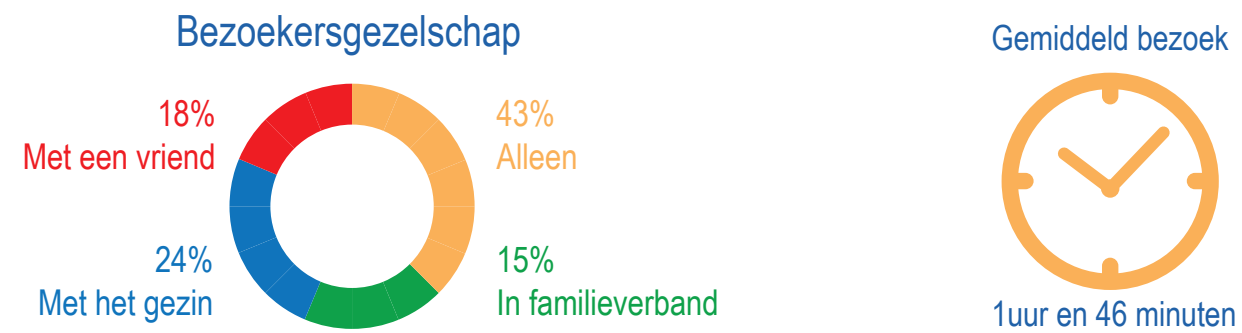
Opleidingsniveau

23%
Master diploma

48%
Bachelor diploma

29%
Hoger secundair
of lager

COLLECTIE

Een uitgebreid overzicht van onze collectie en de manier waarop we die in de komende beleidsperiode zullen beheren, vind je in ons 'Collectieplan 2024-2028'. De MAP-collectie bestaat uit zeven deelcollecties:

CARTOGRAFIE

De collectie Cartografie omvat oude kaarten, atlassen, globes en andere cartografische objecten van Gerard Mercator en zijn tijdgenoten en moderne kaarten van na 1830, met een focus op de ontwikkeling van de cartografie in het Waasland en in België. Twee globes van Mercator staan op de topstukkenlijst van de Vlaamse Gemeenschap. De collectie Cartografie is grotendeels in eigendom van de KOKW, maar wordt door MAP tentoongesteld.

BREI-ATELIER

De vzw Breimuseum is opgericht in 1991 met als doel het industrieel erfgoed van de breisector van de stad Sint-Niklaas te bewaren. Het eigendomsrecht van de collectie Brei-atelier is in 2007 volledig overgeheveld naar de stad Sint-Niklaas. De basis van de collectie bestaat uit een veertigtal nog werkende breimachines, een textiellabo en een confectieatelier, met bijhorend archief.

SCHONE KUNSTEN

De collectie schone kunsten omvat twee belangrijke pijlers: de collectie Verstraeten (19e-eeuwse schilderkunst, 80 objecten) en de collectie Mathys-Vanneste (schilderijen, meubilair, toegepaste kunst, 320 objecten). Daarnaast verzamelde het museum door de decennia heen een uitgebreide collectie kunst van makers uit het Waasland: schilderkunst, grafiek en in mindere mate beeldhouwkunst, glaskunst en fotografie.

MENS EN LICHAAM

De collectie 'Mens en Lichaam' omvat 3.933 objecten die gerelateerd zijn aan lichaamsverzorging en het kappersberoep. De verzameling is gegroeid door schenkingen en aankopen. De collectie wordt niet meer uitgebreid en gericht afgeslankt.

INTERNATIONAAL EXLIBRISCENTRUM

Het Internationaal Exlibriscentrum is opgericht in 1975. Het centrum bestaat niet meer sinds 2019. De collectie wordt nog steeds beheerd door MAP en bedraagt ca. 170.000 exlibrisen met daarnaast nog een kleine bibliotheek, een archief en drukmateriaal.

BOUDELO

De collectie Boudelo bestaat uit archeologisch materiaal, opgegraven in de 20ste eeuw in Klein-Sinaai op de site van de vroegere Boudelo-abdij (1200 – 1584). Het beheer is overgedragen aan Erfpunt, het Wase expertisecentrum voor onroerend erfgoed.

VOLKSKUNDE

De collectie volkskunde is de meest diverse collectie van MAP. De collectie werd door de decennia heen verzameld via schenkingen. Er was nooit echt een duidelijk verzamelbeleid. Meestal gaat het om objecten van volkskundige aard (kleding, huishoudelijke voorwerpen, religieuze objecten, keramiek ...).

DUUR- ZAAM- HEID

Musea kunnen een steentje bijdragen aan de strijd tegen klimaatverandering. Als grote organisaties hebben ze een stevige ecologische voetafdruk die ze kunnen verkleinen. Bovendien kunnen musea een sensibiliserende rol spelen naar hun publiek toe.

Cultureel-erfgoedinstellingen zoals MAP beheren hun collecties zo goed mogelijk voor toekomstige generaties. Ook vanuit die missie is het belangrijk om mee te strijden tegen klimaatverandering. De effecten daarvan bedreigen immers het voortbestaan van zowel de collecties als van de toekomstige generaties.

MATERIAALKEUZES

Voor de uitbouw van MAP, de realisatie van de vier nieuwe MAP-musea en het organiseren van tijdelijke tentoonstellingen werken we samen met scenografische bureaus. Bij de selectie van scenografen weegt de **visie op duurzaamheid als evaluatiecriterium door voor minstens vijf procent** van het totaal aantal punten. MAP werkt samen met lokale handelaars en leveranciers en investeert waar mogelijk in ecologische, gerecycleerde of recycleerbare materialen. Technologische toepassingen worden ingebouwd en beschermd. Nieuw aangekochte apparatuur moet maximaal herbruikbaar zijn. Multimediale toepassingen worden zo veel mogelijk hergebruikt, gedeeld of uitgeleend.

We beperken de **koolstofemissie** door transport van kunstwerken met gegroepeerd vervoer via de transportdienst van de stad en via gespecialiseerde transportfirma's.

VERDUURZAMING VAN DE SITE

De MAP-gebouwen zijn verouderd of historisch, en dus niet (meer) aangepast aan de geldende comfort- of klimaatnormen.

Na de coronapandemie werd door de Vlaamse Regering een aanzienlijke investering uitgereikt aan de cultuursector. Dit **relanceplan culturele infrastructuur** focust op de bovenlokale infrastructuurprojecten die zich concentreren op duurzaamheid, energieprestatie-eisen en integrale toegankelijkheid. In het kader van dat plan investeerde de stad Sint-Niklaas 900.000 euro in de museumsite Zwijgershoek.

De infrastructuurwerken startten in de vorige beleidsperiode en omvatten onder andere: een fundamentele upgrade van de klimaatinstallaties en de beveiliging in het voormalige Mercatormuseum, HVAC-aansluiting op de gebouwbeheersystemen voor beheer en controle op afstand, en restauratiewerken. In 2022 werden meer dan 220 **zonnepanelen** op de sheddaken van het Breigoedmuseum gelegd. Twee museumgevels werden omgevormd tot **groene gevels** door vzw Groene Gevels. Deze vergroening zorgt voor extra verkoeling in de zomer, meer biodiversiteit, betere waterinfiltratie door ontharding en zuiverdere lucht.

Het is de ambitie om het **Mercatorpark** in de toekomst uit te breiden door enkele parkeerplaatsen grenzend aan de museumgebouwen te **ontharden** (zie Map in 2028. Doelstellingen, OD 1.4).

Daarnaast voerde het stadsbestuur een overheidsopdracht om een **Energieprestatiecontract (EPC)** af te sluiten voor een aantal grote stadsgebouwen, waaronder de Zwijgershoeksite. De doelstelling is om via een EPC de totale gebouwkosten, inclusief energie, water, onderhouds- en investeringskosten, te minimaliseren en de CO₂-uitstoot te beperken.

De **energiebesparingsmaatregelen** en het verwezenlijken van de door de ESCO (Energy Saving Company) gegarandeerde energiekostbesparing lopen nog verder in de huidige beleidsperiode en houden in:

- Preventief onderhoud en vervangingsinvesteringen van installaties: zowel technische installaties (verwarming, verluchting, verlichting ...), als gebouwschilelementen (daken, ramen ...)
- Monitoring van energieverbruik
- Overschakeling naar spots met een verbruik tussen 3W en 12W
- Vernieuwen dichting en isoleren van de inpandige goten van de sheddaken boven breiatelier en depots
- Vernieuwen plat dak en dakkoepels en bijkomend isoleren SteM
- Vernieuwen pannendaken en isoleren SteM
- Vernieuwen metalen schrijnwerk gevel Regentiestraat

CREËREN VAN BEWUSTZIJN

MAP besteedt in verschillende van zijn (toekomstige) musea uitgebreid aandacht aan de klimaatproblematiek en het belang van duurzaamheid, met name MAP-Mercator en MAP-Den Brei zijn hiervoor uitermate geschikt (zie MAP in 2028. Doelstellingen, OD 2.6 en OD 4.3).

MAP IN 2028

DOELSTEL- LINGEN

SD 1

STEM IS
GETRANSFOR-
MEERD TOT MAP
EN STAAT OP DE
KAART

De grote werf waar we deze beleidsperiode onze schouders onder zetten, is de transitie van SteM naar MAP. Deze transitie startte in 2023 met de realisatie van MAP-Curiosum. Deze beleidsperiode komt ze op kruissnelheid. De ambities zijn niet min. In 2028 moet MAP een geïntegreerde museumsite zijn met vier musea. In drie van die vier musea komt een nieuwe (MAP-Mercator, MAP-Wisselend Waas) of vernieuwde (MAP-Den Brei) permanente opstelling.

MAP en zijn dochtermusea moeten bovendien voldoende gekend zijn als inspirerende plekken waar iedereen erfgoed kan beleven. Afhankelijk van het museum mikken we daarbij op het lokale, bovenlokale, nationale en zelfs internationale publiek.

OD 1.1 – HET NIEUWE MAP-MERCATOR IS EEN FEIT EN DRAAIT OP VOLLE TOEREN

De aanloop naar het uitbouwen van een nieuw Mercator museum, in de gebouwen van het vroegere SteM-Zwijgershoek, namen we al in de vorige beleidsperiode. De conceptfase rondde we af in 2023. De realisatie is voor 2024 en 2025. We werken daarvoor samen met Toerisme Vlaanderen, stakeholders (museumcommissie, KOKW, Vereniging Leraars Aardrijkskunde, focusgroep, ...) en een reeks externe partners. Het museum opent op 27 juni 2025. Voor een gedetailleerd overzicht (stappenplan, budget, taakverdeling, ...) van de gefaseerde ontwikkeling en productie van MAP-Mercator verwijzen we naar 'Projectplan Mercatormuseum'.

ACTIES

We besteden een opdracht aan voor het ontwikkelen van een design (scenografie, dramaturgie en media) en werken dat samen met de geselecteerde partner(s) uit.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, museumadviseur-curator, conservator

FIN: buiten meerjarenplanning (MJP) museum; budget wordt rechtstreeks gefinancierd door Toerisme Vlaanderen (TVL); raming max. 62.000 EUR

2024

We zetten de selectie van objecten uit de eigen collectie cartografie verder. Via bruiklenen of permanente verwerving vullen we waar nodig hiaten in. Voor meer informatie verwijzen we naar 'Collectieplan 2024-2028'.

PER: wetenschappelijk medewerker - curator cartografisch erfgoed, collectiebeheerder

FIN: MJP 585 aankoop en restaureren van museumobjecten: 7.500 EUR gereserveerd / MJP 590 organiseren van tentoonstellingen: transport en verzekeringen: 10.000 EUR (jaarlijks)

2024
-
2025

Via een aanbesteding voeren we de nodige verbouwingswerken uit aan het vroeger SteM-gebouw waar MAP-Mercator zal huizen (renovatie vloeren, schilderwerken, herinrichting onthaal, bekabeling, veiligheid, ...)

PER: conservator, architect Projecten Gebouwen

FIN:MJP 581 thematische en publieksgerichte museale invulling, MJP 594 rationaliseren beheer depots: 208.470 EUR

2024

We besteden een opdracht aan voor de build van MAP-Mercator (decorbouw, belichting, belettering, vertaling, multimedia-content, hardware en installatie) en werken de productiefase samen met de geselecteerde partner(s) uit.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, museumadviseur-curator, conservator

FIN: MJP 581, MJP 586 onderhouden en conserveren van museumcollecties & MJ9 590: build analoge museumonderdeel: 405.250 EUR / build digitale museumonderdeel: buiten meerjarenplanning (MJP) museum; budget wordt rechtstreeks gefinancierd door Toerisme Vlaanderen (TVL) deelbudgetten MAP Mercator en innovatie : 688.000 EUR

2024
–
2025

We voeren een bezoekersonderzoek uit. We brengen de *user experience* in kaart en onderzoeken of en waar we de nieuwe permanente tentoonstelling kunnen bijsturen om de verwachtingen en ervaring van de bezoeker nog meer tegemoet te komen.

PER: deskundige publiekswerking, administratief medewerker

FIN: MJP 593 publiciteit voeren over de museumwerking: 2.500 EUR/ jaar

2025

We organiseren een eerste tijdelijke tentoonstelling rond cartografie en cartografisch erfgoed in MAP-Mercator.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, museumadviseur-curator, conservator

FIN: MJP 590 en MJP 593: 140.000 EUR

2027

OD 1.2 – DE PERMANENTE TENTOONSTELLING VAN MAP-DEN BREI IS VERNIEUWD EN HET MUSEUM HEEFT EEN EIGEN IDENTITEIT

Den Brei functioneerde tot aan het einde van de vorige beleidsperiode als een onderdeel van SteM-Zwijgershoek. 'Mens & machine' was een van de drie rode draden in dat museum. Tijdens deze beleidsperiode bouwen we MAP-Den Brei uit tot een vernieuwd, binnen MAP herkenbaar op zich staand museum, met een eigen verhaal en beleving. In 2024 en 2025 zetten we in op een aantal *quick wins*, die de bezoekerservaring en het educatieve aanbod van MAP-Den Brei moeten verbeteren. In 2025 en 2026 herdenken we MAP-Den Brei structureel en wordt de permanente presentatie grondig aangepast.

ACTIES

Samen met een scenografische partner creëren een labo-opstelling, workshopruimte en textielstalenarchief voor studenten en andere makers die met de breimachines aan de slag willen gaan en zich op de Brei-collectie willen inspireren om nieuwe creaties te ontwikkelen.

PER: collectiebeheerder, expert publiekswerking brei, technisch expert brei

FIN: MJP 590 honorarium advies externe scenograaf: 1.500 EUR

2024

We ontwikkelen een concept voor de vernieuwde opstelling van MAP-Den Brei. De bezoekerservaring en hands-on leren staan daarbij centraal.

PER: museumadviseur – curator, collectiebeheerder, expert publiekswerking brei, technisch expert brei

FIN: MJP 581: 30.000 EUR

2026

Bij het onderhandelen van het nieuwe budget 2026-2031 met de stad Sint-Niklaas, vragen we bijkomende middelen om de presentatie van MAP-Den Brei te vernieuwen, op basis van het nieuwe concept.

PER: conservator, museumadviseur-curator

FIN: MJP 594: 50.000 EUR / MJP 581: 297.500 EUR

2026

Samen met onze vrijwilligers waarderen we de bestaande breicollectie. Zo komen we tot een selectie van machines die tentoongesteld zullen worden in het vernieuwde MAP-Den Brei. Voor de restauratie van de geselecteerde machines stellen we een plan van aanpak op en voeren het uit.

PER: collectiebeheerder, expert publiekswerking brei, technisch expert brei, 8 vrijwilligers brei

FIN: MJP 585: restauratiebudget voor den brei: 5.000 EUR/ jaarlijks

2026

We stellen een projectplan op voor de design en build van de vernieuwde permanente tentoonstelling van MAP-Den Brei en voeren het uit, in samenwerking met stakeholders en externe partners.

PER: museumadviseur – curator, collectiebeheerder, expert publiekswerking brei, technisch expert brei

FIN: cfr supra

2026
–
2027

OD 1.3 – MAP-WISSELEND WAAS OPENT IN HET MUSEUMPAVILJOEN

Sinds de sluiting van de Salons in 2022 heeft de collectie schone kunsten geen thuis meer. Tijdens deze beleidsperiode ontwikkelt MAP een concept voor een nieuw museum, gewijd aan kunst uit het Waasland. Ideeën waar we voorlopig mee spelen zijn een open depot met aansluitende exporuite voor talent uit het Waasland, al dan niet in dialoog met de MAP-Collectie. MAP-Wisselend Waas krijgt een plaats in het Museum paviljoen (het gebouw van het vroegere Mercatormuseum). Dat gebouw wordt gerenoveerd en heringericht. Ook de ontwerp -en productiefase zijn gepland tijdens deze beleidsperiode.

ACTIES

We waarderen de collectie schone kunsten in functie van de ontwikkeling van MAP-Wisselend Waas. We maken een selectie van kunstwerken die tentoongesteld zullen worden en werken daarvoor een restauratieplan uit dat samen met externe restauratiepartners uitgevoerd wordt.

PER: collectiebeheerder, museumadviseur-curator

FIN: MJP 585 restauratiebudget: 7.500 EUR/ jaar gereserveerd voor restauratie kunstwerken

2025
–
2026

We ontwikkelen een concept voor een nieuw museum, gewijd aan kunst uit het Waasland en vertrekkend vanuit het idee van een open depot en aansluitende exporuite. We betrekken kunstenaars, jeugthuizen, kunstacademies en – verenigingen uit Sint-Niklaas en de omliggende regio in het uitdenken van dat platform.

PER: museumadviseur-curator, collectiebeheerder

FIN: MJP 2405 erelonen en vergoedingen voor studieopdrachten: 10.000 EUR voor uitwerken participatietraject & MJP 581: scenografie 30.000 EUR

2026

Bij het onderhandelen van het nieuwe budget 2026-2031 met de stad Sint-Niklaas vragen we bijkomende middelen om MAP-Wisselend Waas te realiseren.

PER: conservator, museumadviseur-curator, collectiebeheerder

FIN: MJP 594 bouwkundige aanpassingen: 90.000 EUR & MJP 581: museale inrichting en invulling open depot: 230.000 EUR

2026

Het gebouw waar het Mercatormuseum tot de vorige beleidsperiode zat, wordt gerenoveerd en omgebouwd tot een geklimatiseerd open depot met aansluitende exporuimte.

PER & FIN: cfr supra

2027

We stellen een projectplan op voor de design en build van MAP-Wisselend Waas en starten met de eerste fases van de effectieve realisatie.

PER & FIN: cfr supra

2027
-
2028

OD 1.4 – HET MERCATORPARK VERBINDT DE VIER MAP-MUSEA OP LOGISCHE WIJZE

Momenteel vindt een bezoeker zijn weg onvoldoende naar de verschillende musea aan het Mercatorpark en de Zwijgershoeksite, omdat die verstopt liggen tussen de stadsbebouwing. Het Mercatorpark grenst ook niet aan wat MAP-Mercator en MAP-Den Brei zullen worden. Tussen het park en die twee toekomstige musea ligt Parking Zwijgershoek.

Om van MAP echt 'Musea Aan het Park' te maken, moet er een groene corridor aangelegd worden tussen het Mercatorpark en het nieuwe MAP-Mercator en MAP-Den Brei. De uitbreiding van het Mercatorpark staat al langer op de agenda van de stad Sint-Niklaas, die 'vergroening van de stad' als een van de ambities noemt in zijn Masterplan Publieke Ruimte. Het bestuur stelde in 2020 het 'Praatplan Zwijgerhoek' op. Dat plan lanceerde onder meer een aantal ideeën voor het creëren van een museumtuin, die alle musea en cultuurhuizen op Zwijgershoeksite met elkaar verbindt.

Op deze plannen bouwen we verder om die uitbreiding ook daadwerkelijk te realiseren. Een deel van de Parking Zwijgershoek wordt onthard en heringericht als groene ruimte. Zo komen de vier musea allemaal effectief aan het park te liggen. Minstens even belangrijk is de ontwikkeling van logische, voldoende zichtbare en wervende wayfinding die MAP en de vier MAP-musea zichtbaar maakt in het straatbeeld en een bezoeker of passant naar hen toe leidt.

Op de langere termijn stappen de medebewoners van de Zwijgershoeksite (Cultuurcentrum Sint-Niklaas en Erfpunt) mee in dit verhaal. Het Mercatorpark zou dan kunnen uitgroeien tot een Museum- en Cultuurpark of -tuin.

De stadskern van Sint-Niklaas wordt momenteel opgespannen tussen het Station en de Grote markt (noord-zuidrichting) enerzijds en de museumsite en cultuursite met stadsschouwburg (oost-westrichting) anderzijds. Het gebied daartussen wordt aanzien als het cultuur- en kernwinkelgebied. Momenteel wordt door het stadsbestuur een visie uitgewerkt voor de stationsomgeving, ligt er een masterplan klaar voor de toekomst van de cultuursite en wordt de Grote Markt heringericht. Met de realisatie van de winkelwandellus, die vorig jaar de prijs voor publieke ruimte in ontvangst mocht nemen, wordt ook het gebied daartussen gefaseerd heraangelegd volgens de principes van het 'masterplan publieke ruimte'. Het ontwikkelen van een totaalvisie voor de museumsite kan het sluitstuk vormen van deze stadsvernieuwingsoperatie.

ACTIES

Samen met onze collega-instellingen op de Zwijgershoeksite, de omliggende buurt en de beleidsadviseur plannen en ontwikkeling van de stad Sint-Niklaas dienen we projectaanvraag tot subsidie in bij de Vlaamse overheid voor een conceptstudie over de uitbreiding en heraanleg van het Mercatorpark en de inbedding van de Zwijgershoeksite in de winkel-wandellus in het centrum van de stad. De studie moet een opstap vormen voor een Vlaamse projectsubsidie voor de totale heraanleg van het Park en omliggende straten.

PER: museumadviseur-curator

FIN: Projecten Openbaar Domein: subsidieaanvraag 60.000 EUR

2024

Indien er geen subsidies komen voor de uitbreiding en heraanleg van het Mercatorpark en de inbedding van de Zwijgershoeksite in de winkel-wandellus in het centrum van de stad, vragen we bij de Stad Sint-Niklaas financiering voor het aanleggen van een groene corridor tussen het Mercatorpark en het toekomstige MAP-Mercator en MAP-Den Brei, en voor het vergroenen en ontharden van een deel van Parking Zwijgershoek.

PER: museumadviseur-curator

FIN: Projecten Openbaar Domein: 85.000 EUR beschikbaar binnen envelop 'Blue deal' voor ontharden deel parking en aanplanten groenzone

2024
-
2028

We ontwikkelen een logische, voldoende zichtbare en wervende wayfinding die MAP voldoende zichtbaar maakt in het straatbeeld en die een bezoeker of passant in het Mercatorpark en op de Zwijgershoeksite naar de verschillende MAP-musea toe leidt. We werken hiervoor samen met de dienst Project Gebouwen van de Stad Sint-Niklaas.

FIN: budget projecten Openbaar Domein: niet gedefinieerd

2025

OD 1.5 – MAP EN DE VIER MAP-MUSEA ZIJN GEKEND ALS INSPIRERENDE PLEKKEN WAAR IEDEREEN ERFGOED KAN BELEVEN.

SteM is vandaag te weinig gekend in de stad Sint-Niklaas en omliggende regio. De transitie naar MAP heeft deels tot doel om de zichtbaarheid van de musea vergroten. Het is onze ambitie om de band met het huidige publiek te versterken, maar ook om een nieuw, meer divers publiek aan te spreken.

Elk MAP-museum brengt een eigen verhaal en een unieke beleving. Daarom spreekt elk van onze vier musea een iets ander publiek aan en varieert hun bereik. Met paradepaardje MAP-Mercator mikken we nationaal op een breed, volwassen publiek en op scholen, maar ook op internationale liefhebbers van kunst, cultuur en cartografisch erfgoed uit de buurlanden. MAP-Den Brei mikt hoofdzakelijk bovenlokaal, maar heeft wel de ambitie om textielfans uit de buurlanden aan te trekken. MAP-Curiosum en MAP-Wisselend Waas doelen op een meer lokaal publiek.

ACTIES

We boosten de lokale en bovenlokale bekendheid van MAP-Curiosum met een sociale media campagne.

PER: deskundige communicatie

FIN: MJP 593: 5.000 EUR

2024

We ontwikkelen een nieuw logo en een overkoepelende huisstijl voor MAP. We vernieuwen onze website, die toegankelijker is en continu wordt geactualiseerd.

PER: conservator, museumadviseur-curator, deskundige communicatie

FIN: MJP 593: 20.000 EUR voor ontwikkeling logo, huisstijl en aanpassing website / financiering themawebsite Mercatorjaar door Toerisme Vlaanderen

2025

Samen met de dienst cultuur en de dienst toerisme en stadspromotie van Sint-Niklaas denken we een strategie uit en lanceren we een campagne om MAP en de MAP-musea op de kaart te zetten in de stad en omliggende regio.

PER: conservator, museumadviseur-curator, deskundige communicatie

FIN: MJP 593: 21.000 EUR voor advertising, gadgets en logo gevel

2025

Samen met Toerisme Vlaanderen en de stad Sint-Niklaas zetten we tijdens het Vlaamse Mercatorjaar een grootschalige marketingcampagne op touw die Mercator bovenlokaal, nationaal en internationaal als Vlaamse Meester promoot.

PER: conservator, museumadviseur-curator, deskundige communicatie

FIN: MJP 593: 6.000 EUR budget 2024 voor pre-campagne MAP Mercator & MJP budget stadspromotie. Financiering nationale campagne gezinnen en internationale campagne cultuurtoeristen door Toerisme Vlaanderen buiten meerjarenplanning stadsbegroting.

2025

We ontwikkelen een (digitale) brochure in verschillende talen die het vernieuwde MAP-Den Brei promoot. Die brochure komt in andere textielmusea te liggen, in België en de buurlanden. Het doel is om een specifiek publiek van textielliefhebbers uit het buitenland te bereiken.

PER: technisch expert brei, expert publiekswerking brei & deskundige communicatie

FIN: MJP 590: 5.000 EUR voor vertalingen & MJP 593 1.500 EUR voor druk brochures

2027

We promoten MAP en zijn musea bij leerkrachten en scholen via een gerichte nieuwsbrief, die het volledige workshopprogramma toelicht. We mikken hierbij op scholen uit Sint-Niklaas en het Waasland. We promoten en ontsluiten ons educatief aanbod ook via het Vlaams platform Erfgoedwijs/KlasCement.

jaarlijks

We organiseren evenementen en programma's in de MAP-musea (Open Monumentendag, Erfgoeddag, tijdens schoolvakanties...) die MAP als geheel in de kijker zetten.

PER: deskundige publiekswerking individuele programma's, deskundige communicatie

FIN: MJP 588: 5.000 EUR/ jaar voor productie & MJP 593: 3.700 EUR/ jaar voor communicatie

jaarlijks

OD 1.6 – MAP HEEFT EEN PERFORMANTE BASISWERKING DIE MEE EVOLUEERT MET DE TRANSITIE VAN STEM NAAR MAP

De transitie van SteM naar MAP zal achter de schermen aanpassingen vergen. In 2028 is het museum en zijn aanbod aanzienlijk uitgebreid, ontvangen we een groter en meer divers publiek, betrekken we inwoners uit Sint-Niklaas en het Waasland meer bij de museumwerking, hebben we een digitale stap voorwaarts gezet en is onze rol als kenniscentrum verder uitgebouwd. Om die doelen te realiseren moet onze organisatie achter de schermen mee evolueren. We breiden ons museumteam uit en reorganiseren de werking. De ticketing, programmatie en communicatie moet anders georganiseerd. De openingsuren moeten herdacht worden. We willen meer geïntegreerd samenwerken met de andere diensten en instellingen binnen de cluster cultuur en vrije tijd van de stad Sint-Niklaas.

ACTIES

We lichten de werking van het museum grondig door, in functie van de doelstelling van het beleidsplan 2024-2028. We maken een grondige analyse van de aanpassingen die nodig zijn om een getransformeerd MAP te beheren. Deze studie is het vertrekpunt van het interne transitietraject dat in 2028 afgerond moet zijn.

2024
–
2025

SD 2

MAP IS VERANKERD
IN DE MAATSCHAPPIJ
EN BIEDT EEN
TOTAALBELEVING
AAN, OP MAAT VAN
EEN DIVERS PUBLIEK

Zoals veel cultureel-erfgoedinstellingen in Vlaanderen bereikte SteM voornamelijk twee doelgroepen. In 2022 waren meer dan zeventig procent van de bezoekers oudere (55+), hoogopgeleide mannen en vrouwen (50/50) uit Sint-Niklaas en omliggende regio (Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Vlaams-Brabant). Een ander belangrijk segment waren schoolbezoeken. Publieksonderzoek wees uit dat in 2022 bijna dertig procent van het publiek SteM bezocht in school- of groepsverband.

Met de transitie naar MAP versterken we de band met ons bestaande publiek. Tegelijkertijd verbreden en verjongen we ons bereik. We willen mensen uit andere regio's en provincies aantrekken, en zelfs uit de Belgische buurlanden. Bovendien willen we andere doel- en leeftijdsgroepen aanspreken. Op die manier neemt MAP zijn maatschappelijke rol op als museum en culturele ontmoetingsplek in de diverse centrum- en scholenstad Sint-Niklaas, waar meer dan 32 procent van de bevolking een andere herkomst heeft dan de Belgische.

Om dit strategische doel te bereiken, maken we van MAP een inclusieve en toegankelijke plaats, waar meerstemmige verhalen en uiteenlopende belevingen een divers publiek aanspreken en waar mensen, groepen en organisaties van buiten de museummuren een platform krijgen.

Maar we willen nog meer in de diepte werken en onze werking fundamenteeler herdenken. We willen een museum zijn vóór de inwoners van Sint-Niklaas en omliggende regio en niet óver de stad en omgeving. MAP wil meer participatief, gemeenschapsvormend en verbindend werken. Onze ambitie is om erfgoed relevant te maken voor iedereen. Daarom willen we ons publiek en de inwoners van Sint-Niklaas en omgeving zoveel mogelijk betrekken in de transitie naar MAP en de uitbouw van ons aanbod.

MAP heeft al een traditie van participatie. Het concept voor MAP en dit beleidsplan, dat de weg ernaartoe uitstippelt, kwamen tot stand dankzij heel wat gesprekken en werksessies met andere stadsdiensten, erfgoed- en cultuurinstellingen, verenigingen en organisaties en andere stakeholders en partners. Zo gebeuren de realisatie van MAP-Mercator (zie OD 1.1), MAP-Den Brei (zie OD 1.2) en MAP-Wisselend Waas (zie OD 1.3) en de ontwikkeling van een educatief aanbod (zie OD 2.6) samen met een reeks partners en stakeholders.

Dat neemt niet weg dat participatie voor MAP een werkpunt is. We denken nog te veel als een traditionele museumwerking die een aanbod creëert voor de stad en omgeving en daardoor een eenrichtingsrelatie heeft met zijn publiek. We willen net meer vertrekken vanuit de noden en wensen van inwoners en gemeenschappen en meer participatief werken. Deze beleidsperiode werken we daarom een gericht beleid uit rond participatie, inclusie en diversiteit.

OD 2.1 – MAP ONTWIKKELT EEN PARTICIPATIE-BELEID DAT CENTRAAL STAAT IN DE MUSEUMWERKING

MAP heeft een traditie in participatief werken maar geen echt uitgedacht beleid dat mee aan de basis ligt van de museumwerking. Deze beleidsperiode brengen we hier grondig verandering in. We stellen een specifiek beleidsplan op met doelstelling en acties rond participatie en passen het toe.

ACTIES

Binnen het kader van het bredere stedelijke diversiteitsprogramma 'Iedereen Mee' werkt MAP een museumbeleid uit dat doelgroepen, doelstellingen en acties formuleert rond participatie, inclusie en diversiteit. We werken hiervoor samen met de dienst participatie van de stad Sint-Niklaas.

2024
–
2025

MAP breidt zijn museumteam uit met een doelgroepenwerker. Die medewerker werkt mee het participatiebeleid uit en brengt het in werking.

PER: doelgroepenwerker (aan te werven in 2025)

FIN: loonkost doelgroepenwerker: 32.543 EUR/jaar (budget 2025)

2025

MAP capteert en analyseert bezoekersgegevens en -ervaringen, en gebruikt deze gegevens om de werking te verbeteren. We doen dit reeds via gerichte enquêtes (online of ter plaatse) en via gesprekken met deskundigen en zetten dit deze beleidsperiode verder.

PER: deskundige publiekswerking individuele programma's, deskundige publiekswerking groepen- scholen & administratief medewerker

FIN: MJP 580: 1.500 EUR/jaar voor uitvoeren publieksonderzoek

jaarlijks

OD 2.2 – MAP GEEFT INWONERS INDIVIDUEEL OF IN GROEP DE RUIMTE OM HUN PASSIE, TALENT OF KUNST TE DELEN MET ANDEREN.

MAP wil inwoners uit Sint-Niklaas en omgeving de mogelijkheid geven om hun passie, talent of kunst te delen met anderen. Zo willen we enerzijds een springplank zijn voor Waas kunstenaarstalent. Anderzijds beantwoorden we als museum aan een nood in de stad, waar het aan ruimtes ontbreekt waar inwoners, verenigingen en organisaties tentoonstellingen en andere culturele evenementen kunnen organiseren.

Ruimte geven aan lokaal en bovenlokaal talent doen we in eerste plaats door exporuimte ter beschikking te stellen en gasttentoonstellingen te co-cureren. Dat doen we bij uitstek in twee van onze MAP-musea. MAP-Curiosum is zo ontwikkeld dat er een zaal permanent in het teken staat van privéverzamelaars en hun passie. Twee à drie keer per jaar organiseren we in die zaal een tijdelijke expo waarin verzamelaars hun collectie tonen. Dat werk zetten we verder tijdens deze beleidsperiode.

Het nieuwe MAP-Wisselend Waas zal een exporuimte hebben waar kunstenaars uit het Waasland hun creaties kunnen tentoonstellen, in dialoog met onze eigen collectie. In de aanloop naar de realisatie van MAP-Wisselend Waas zal het leegstaande gebouw waar het oude Mercatormuseum ooit huisde ook dienst doen als tijdelijke ruimte voor culturele evenementen.

Belangrijk voor de tijdelijke tentoonstellingen in MAP-Wisselend Waas en MAP-Curiosum is dat ze passen bij het DNA van MAP en in de programmatie van het museum. Bij de selectie van externe exposanten gaan we als museum voor kwaliteit en coherentie.

Naast exporuimte biedt MAP een thuis aan verenigingen met een passie voor erfgoed en geschiedenis. In de Annex (het bijgebouw naast MAP-Curiosum) is er vergader-, depot- en onderzoeksruimte voor KOKW, Reynaertgenootschap, het Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen en Familiekunde Vlaanderen regio Land van Waas. In een verdere renovatiefase breidden we de ruimte die deze verenigingen in de Annex ter beschikking krijgen verder uit.

ACTIES

We stellen het Museumpaviljoen ter beschikking aan mensen en verenigingen die er culturele evenementen willen organiseren. We doen dat via het zaalverhuur platform van het Administratief team cultuur en vrije tijd van de stad Sint-Niklaas.

PER: deskundige publiekswerking programma's derden

FIN: MJP 1867: zaalverhuur: 3.000 EUR inkomsten / jaar

2024
-
2026

Curiosum organiseert 2 à 3 keer per jaar een tijdelijke tentoonstelling waar een verzamelaar uit Sint-Niklaas of omgeving zijn/haar/hen bijzondere collectie en verzamelpassie tentoon kan stellen. Het programma voor 2024 en 2025 staat op punt. Voor de drie jaar nadien stellen we een programmatie op. Via gerichte boodschappen op sociale media en via Erfgoedpartners doen we een oproep naar privéverzamelaars om hun collectie tijdelijk tentoon te stellen in MAP-Curiosum.

PER: collectiebeheerder-curator, museumadviseur-curator, deskundige communicatie

FIN: MJP 590: 3.000 EUR productiekost/jaar & MJP 593: 2.500 EUR communicatiekost/jaar

jaarlijks

We richten het Annex-gebouw verder in, in functie van de erfgoedverenigingen die er huizen.

PER: conservator, museumadviseur- curator, deskundige publiekswerking programma's derden

FIN: MJP 594: 28.104 EUR eigen inbreng; 24.896 EUR gesubsidieerd als FOCI-dossier in kader van relance middelen

2025

OD 2.3 – MAP IS EEN TOEGANKELIJKE ONTMOETINGSPLAATS

MAP wil een open huis zijn waar iedereen welkom is en zich welkom voelt. Dat betekent dat onze musea maximaal toegankelijk moeten zijn. We denken bij de uitbouw van MAP niet alleen na over de fysieke toegankelijkheid van de huidige en nieuwe museuminfrastructuur en -tentoonstellingen maar evengoed over toegankelijkheid voor mensen met minder goede taal- en digitale vaardigheden.

Toegankelijkheid was een sleutelbegrip bij de ontwikkeling van MAP-Curiosum in 2023. Een groot deel van de ontsluiting van het museum verloopt via de ErfgoedApp. Maar we ontwikkelden ook een brochure voor mensen zonder smartphone of met minder digitale vaardigheden. Het gebouw is aangepast voor wie moeilijk of niet de trappen op kan (hellend vlak inkom en rolstoellift). De presentatie zet in op verschillende vormen van beleving en prikkelt verschillende zintuigen. Videofragmenten zijn ondertiteld. Mensen die niet of moeilijk kunnen lezen, kijken of luisteren, krijgen zo ook de kans om het museum en zijn collectie te beleven. Bij de verdere uitbouw van MAP en de realisatie van de drie andere MAP-Musea is toegankelijkheid eveneens een belangrijk criterium.

ACTIES

Voor de realisatie van de drie nieuwe MAP-musea en tijdelijke tentoonstellingen werken we samen met scenografische bureaus. Bij de selectie van scenografen wegen toegankelijkheid en *universal design* voor tien pHet rocent van de punten door.

PER: conservator, museumadviseur-curator, e.a.

FIN: budget Toerisme Vlaanderen: scenografie (en dramaturgie) MAP Mercator: max. 62.000 EUR / MJP 581: scenografie MAP Den Brei: 30.000 EUR & scenografie MAP Wisselend Waas: 30.000 EUR & scenografie grote expo: 15.000 EUR

2024
-
2028

Om MAP en de vier musea toegankelijk te maken voor zoveel mogelijk mensen, zijn MAP-Mercator en MAP-Den Brei toegankelijk in het Nederlands, Frans en Engels. MAP-Wisselend Waas mikt op een bovenlokaal publiek. Daar opteren we voor Nederlands en Engels. Voor MAP-Curiosum bekijken we in hoeverre het mogelijk is om de bestaande permanente tentoonstelling ook toegankelijk te maken in het Engels.

PER: museumadviseur-curator, collectiebeheerder, wetenschappelijk medewerker – curator cartografisch erfgoed

FIN: MJP 590: vertaalkosten voor MAP Mercator: 40.000 EUR (ook Interreg subsidie), MAP Curiosum: 5.000 EUR, MAP Den Brei: 5.000 EUR, MAP Wisselend Waas: 7.500 EUR

De gidsenwerking van SteM telt een 16 actieve gidsen. We breiden die werking uit met twee gidsen. We gaan daarbij gericht op zoek naar meertalige profielen.

PER: deskundige publiekswerking groepen en scholen

FIN: budgetten ondersteunende dienst personeel

2024
-
2028

2025

OD 2.4 – DE COLLECTIE EN DE COLLECTIE-PRESENTATIE VAN MAP IS MEERSTEMMIG EN SPREEKT DE LEEFWERELD VAN EEN DIVERS PUBLIEK AAN.

De collectie en collectiepresentaties van de meeste Westerse musea zijn eeuwenlang gedomineerd door het cultureel erfgoed en perspectief van een beperkte elite. Om een meer divers publiek en nieuwe doelgroepen aan te spreken, moeten zowel onze collectie als collectiepresentaties meerstemmiger worden. MAP wil andere, minder dominante perspectieven op het verleden en erfgoed tonen en verhalen vertellen die aansluiten bij de leefwereld van een meer divers publiek.

Elk van de vier MAP-musea doet dat op een eigen manier. Op een laagdrempelige en subtiele manier heeft MAP-Curiosum aandacht voor de onderbelichte rol van vrouwen in de Belgische geschiedenis en laat het zijn publiek kritisch nadenken over de manier waarop we in het witte westen 'de ander' en diens cultureel erfgoed verzamelden en verbeeld(d)en. MAP-Mercator focust op thema's als migratie, identiteit en counter-mapping. MAP-Den Brei wil dialogen creëren tussen het Vlaamse textiel erfgoed en dat van plaatsen buiten West-Europa. De rol van verschillende actoren komt aan bod. MAP-Wisselend Waas wil de definitie van 'Wase kunst' actief verbreden.

MAP past ook zijn collectiebeheer en verzamelbeleid aan. We onderzoeken en herwaarderen bestaande collecties op zoek naar andere creaties, stemmen en perspectieven. In ons verzamelbeleid houden we naast kwaliteit en andere, meer klassieke criteria ook rekening met diversiteit. Mooie voorbeelden uit het recente verleden zijn het verwerven van werken van Mous Lamrabet, Fieke Janssens en Hachmi Azza. We zetten hier deze beleidsperiode verder op in.

ACTIES

We filmen de werking van de breimachines uit de MAP-collectie en registreren de verhalen van de overblijvende getuigen van de Sint-Niklase breisector. Het doel is om dit immaterieel erfgoed te borgen en in te zetten in de vernieuwde permanente tentoonstelling van MAP-Den Brei. We werken daarvoor samen met een externe partner.

PER: technisch expert brei, expert publiekswerking brei, deskundige communicatie

FIN: MJP 590: 5.000 EUR

2024

Bij de inhoudelijke ontwikkeling van de nieuwe permanente tentoonstellingen van MAP-Mercator, MAP-Den Brei en MAP-Wisselend Waas stellen we meerstemmigheid en multiperspectiviteit voorop als een van de uitgangspunten.

PER: doelgroepenwerker: aan te werven in 2025

FIN: loonkost doelgroepenwerker: 32.543 EUR/jaar (budget 2025)

2024
-
2028

Binnen ons bredere materieel en immaterieel verwervingsbeleid zetten we verder in op het verwerven van objecten, verhalen ... die andere stemmen en perspectieven laten horen en zien.

jaarlijks

OD 2.5 – MAP ZET MAXIMAAL IN OP BELEVING, CREATIVITEIT EN EEN GEVARIEERD TENTOONSTELLINGSAANBOD

Een museumbezoek is vandaag een beleving. Het publiek bestaat niet langer uit passieve actoren die enkel kijken, luisteren en lezen. In de plaats wordt een bezoeker aangemoedigd om te interageren, te voelen, te doen ... Een beleving creëren doet een museum via een hele reeks technieken, van klassieke formules zoals zaalteksten en het tonen van objecten, tot immersieve ervaringen. MAP stapt volop mee in die evolutie.

Bij de ontwikkeling van MAP-Curiosum in 2023 stond beleving centraal. In MAP-Curiosum kan een bezoeker op ontdekking met de ErfgoedApp, zelf rijmen op een touchscreen, luisteren en kijken naar verhalen en getuigenissen, op een immersieve manier genieten van kunst, een moord oplossen ... Ook bij de ontwikkeling van MAP-Mercator, MAP-Den Brei en MAP-Wisselend Waas zal een variatie aan vertelstijlen en museale technieken een gevarieerde totaalbeleving creëren voor het publiek.

ACTIES

Bij de ontwikkeling van MAP-Mercator zetten we maximaal in op beleving. Het nieuwe museum wordt een grote immersieve, interactieve kaart waarbinnen een bezoeker op ontdekking gaat (zie 'Projectplan Mercatormuseum').

PER: conservator, museumadviseur-curator, wetenschappelijk medewerker – curator cartografisch erfgoed

FIN: budget Toerisme Vlaanderen: 500.000 EUR budget beleving (multimedia hardware en ontwikkeling) en 188.000 EUR budget innovatieve technieken

2024
-
2025

Bij de hernieuwing van MAP-Den Brei krijgt een selectie machines een module die een bezoeker op interactieve manier en via verschillende museale technieken de werking en betekenis van de machine laat ontdekken.

PER: conservator, museumadviseur-curator, technisch expert brei, expert publiekswerking brei

FIN: MJP 581: museale inrichting MAP Den Brei: 297.500 EUR

Bij het uitdenken en ontwikkelen van MAP-Wisselend Waas staan het gebruik van verschillende museale technieken centraal.

PER: conservator, museumadviseur-curator, collectiebeheerder

FIN: MJP 581: museale inrichting en open depot MAP Wisselend Waas: 230.000 EUR

In MAP-Den Brei laten we de machines zoveel mogelijk draaien. Gidsen krijgen een opleiding die hen toelaat om tijdens rondleidingen de machines aan en uit te zetten om de basiswerking ervan te tonen. We organiseren regelmatig demonstraties met de machines.

PER: technisch expert brei

FIN: MJP 586: conserveren van museumvoorwerpen: onderhoud en wisselstukken machines: 3.500 EUR/jaar gereserveerd

2026
-
2027

2028

jaarlijks

OD 2.6 – MAP CREEËRT SAMEN MET HET ONDERWIJS EEN GEDIFFERENTIEERD EDUCATIEF AANBOD

SteM had al een stevig onderwijsaanbod en jongerenluik. In 2023 organiseerden we 163 verschillende workshops en ateliers en 193 gegidste rondleidingen. MAP bouwt dat aanbod verder uit.

Sint-Niklaas is een scholenstad, waar meer dan 20.000 kinderen onderwijs volgen. Als stadsmuseum wil MAP bijdragen aan het klaarstomen van die toekomstige generaties door hen kritisch te leren nadenken over de wereld rondom hen en over het verleden. Inzetten op een scholenpubliek is ook een manier om ons publiek te blijven vernieuwen en verbreden. Net via scholen bereik je een jong en divers publiek.

Schoolgaande kinderen en jongeren aanspreken doen we door een kwaliteitsvol aanbod uit te werken op maat van verschillende leeftijdsgroepen en aansluitend bij de verschillende leerplannen en onderwijsdoelen van de verschillende onderwijsniveaus. De permanente opstellingen van MAP-Mercator, MAP-Den Brei en MAP-Wisselend Waas en de bijhorende educatieve pakketten, tools, rondleidingen en workshops focussen inhoudelijk op actuele thema's die aansluiten bij de leefwereld van kinderen en jongeren. Zo worden migratie en klimaatsverandering belangrijke thema's in MAP-Mercator en zal MAP-Den Brei heel wat aandacht besteden aan *fast fashion*, circulaire economie en duurzaam textiel. Ook de vorm moet aansluiten bij de doelgroep. De musea van MAP brengen hun verhaal op een interactieve, belevingsvolle, hands-on en digitale manier.

Dat aanbod uitwerken, doen we samen met het onderwijsveld. We betrekken schoolgaande kinderen en jongeren en onderwijzend personeel bij het ontwikkelen van nieuwe tentoonstellingen en educatieve tools via proefklassen, overleg en evaluatiemomenten, zoals we ook reeds deden voor het jongerenaanbod van MAP-Curiosum.

Leren stopt niet na een carrière op de schoolbanken. Daarom ontwikkelt MAP ook een aanbod voor volwassenen. Vooral in MAP-Den Brei wordt hier via workshops op ingezet.

De communicatie- en publiekswerkers van MAP ontwikkelen een educatief aanbod voor het lager en het middelbaar onderwijs dat aansluit bij de nieuwe permanente tentoonstelling van MAP-Mercator.

PER: deskundige publiekswerking groepen en scholen, deskundige communicatie, wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed

FIN: MJP 588: bureau-opdracht ondersteuning opmaak edu-aanbod: 5.000 EUR

2024

De Vereniging Leraars Aardrijkskunde is vertegenwoordigd in de focusgroep van MAP-Mercator.

2024
-
2025

De bestaande kunstateliers en -workshops die betrekking hebben op de collectie Schone kunsten worden verder georganiseerd in het Museum paviljoen, in afwachting van de opening van MAP-Wisselend Waas.

PER: deskundige publiekswerking groepen en scholen, gidsen

FIN: MJP 588: 5.000 EUR/jaar voor aankoop educatieve materialen

2024
-
2027

Samen met het onderwijsveld werkt MAP-Den Brei een uitgebreid aanbod van educatieve pakketten en workshops uit voor kinderen en jongeren – maar ook voor volwassenen en senioren – waaronder een masterclass waarin hogeschoolstudenten historische breitechnieken en -machines verkennen en ermee experimenteren. Thema's zijn duurzaamheid en de geschiedenis van breien, textielproductie en textielindustrie in Sint-Niklaas.

PER: technisch expert publiekswerking MAP Den Brei

FIN: cfr supra

2024
-
2028

Onze gidsen krijgen een bijscholing om rondleidingen en workshops te geven in de vernieuwde MAP-musea.

PER: technisch expert publiekswerking MAP Den Brei, deskundige publiekswerking groepen & scholen

FIN: vormingsbudget ondersteunende dienst personeel

2024
-
2028

MAP begeleidt studenten (max. vijf per jaar) van Vlaamse modescholen bij het produceren van hun eindwerken met de machines van MAP-Den Brei.

jaarlijks

Op basis van de input die het onderwijsveld via een evaluatieformulier kan geven, evalueren we ons educatieve aanbod en passen we waar nodig aan.

jaarlijks

SD 3

MAP IS EEN
GERENOMMEERD
KENNISCENTRUM OP
HET VLAK VAN
CARTOGRAFISCH
ERFGOED EN
TEXTIELERFGOED

Onderzoek is een van de basisfuncties van een cultureel-erfgoedwerking en versterkt de andere basisfuncties van een museum, van collectiebeheer tot publieksontsluiting. Onderzoek kan ook gezien worden als een essentiële aanvulling op een meer participatieve aanpak en inzet op beleving. Dankzij onderzoek krijgen persoonlijke reflectie, dialoog en beleving een solide onderbouw van feiten en kennis. MAP gaat mee in de recente evolutie waarbij musea worden aangemoedigd om hun onderzoeksfunctie te versterken.

Als museumkoepel heeft MAP al heel wat expertise in huis. Die expertise is grotendeels gekoppeld aan de collecties die we beheren en tentoonstellen. MAP heeft *in-house* kennis over de geschiedenis van de cartografie en de rol die Mercator speelde voor de aardrijkskunde. Onze medewerkers, vrijwilligers en gidsen zijn expert in het behoud en gebruik van breimachines en het achterliggende immateriële erfgoed. MAP heeft ook kennis van zaken wat betreft de zorg voor 19de-eeuwse schilderkunst en grafiek. Met een van de grootste exlibriscollecties ter wereld, bouwden we ook heel wat expertise uit omtrent het leven en werk van een uitgebreide reeks exlibriskunstenaars.

Deze beleidsperiode versterkt MAP zijn positie als expertisecentrum, hoofdzakelijk op het vlak van cartografisch erfgoed. Daarvoor dienden we in 2023 samen met een consortium van instellingen en organisaties onder leiding van Toerisme Vlaanderen een aanvraag in bij het Horizon Europe programma van de Europese Commissie voor een samenwerking rond onderzoek en wetenschapscommunicatie rond cartografisch erfgoed met digitale middelen. De resultaten van die aanvraag worden in de loop van 2024 bekend gemaakt. Ook onze positie als kenniscentrum rond textielerfgoed bouwen we verder uit.

OD 3.1 – MAP DOET ONDERZOEK NAAR DE COLLECTIE DIE WE BEHEREN, IN FUNCTIE VAN DE ONTWIKKELING VAN DE NIEUWE OF VERNIEUWDE PERMANENTE TENTOONSTELLINGEN

Wetenschappelijk onderzoek moet de ontwikkeling van MAP-Mercator ondersteunen. Onderzoek vergroot het inzicht in de collectie cartografie die MAP beheert. Er is ook onderzoek nodig om objecten, beeldmateriaal en verhalen (historisch en hedendaags) te zoeken en selecteren, die de inhoudelijke bouwstenen zullen vormen van MAP-Mercator.

ACTIES

We breidden onze wetenschappelijke cel uit met een halftijdse wetenschappelijke medewerker-curator cartografisch erfgoed. Behoren tot de opdracht van deze medewerker: wetenschappelijk onderzoek naar Mercator, zijn oeuvre en netwerk, concepten uitwerken, tekstredactie, scenario's voor multimedia en de redactie van een tentoonstellingscatalogus, het organiseren van tijdelijke exposities, het wisselen in de eigen collectie en organiseren van bruiklenen voor de permanente presentatie, de organisatie van congressen op site ondersteunen.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed (aanwerving: te verlengen)

FIN: loonkost 48.309 EUR/ jaar (loonkost 2024)

Een wetenschappelijk comité met onderzoekers van de Universiteit Antwerpen, UGent, Universiteit van Amsterdam, Thomas More Hogeschool en Artesius Hogeschool overziet de ontwikkeling van MAP-Mercator.

PER: wetenschappelijk medewerker – curator cartografisch erfgoed (aanwerving: te verlengen)

FIN: MJP 580: wetenschappelijke documentatie en werking: 1.500 EUR/ jaar voor kosten vergaderingen, catering en verplaatsingen wetenschappelijk comité

2024
-
2025

MAP stimuleert en faciliteert extern onderzoek naar en met de eigen collectie. We begeleiden academische onderzoeksopdrachten van binnen- en buitenlandse studenten en onderzoekers.

2024
-
2028

OD 3.2 – MAP GEEFT WETENSCHAPPERS EN WETENSCHAP, VAKLIEDEN EN VAKMANSCHAP EN INNOVATIEVE BEDRIJVEN EN TECHNOLOGIE EEN PLATFORM EN DOET AAN WETENSCHAPSCOMMUNICATIE VOOR EEN BREED PUBLIEK.

Een kenniscentrum doet meer dan kennis produceren. Kennis delen via wetenschapscommunicatie is een minstens even belangrijke schakel. MAP heeft als ambitie om de interne kennis van de museumkoepel te delen met het publiek. Als kenniscentrum wil MAP bovendien fungeren als brug tussen de wetenschappelijke wereld en de brede bevolking. De tentoonstellingen van onze musea zijn hierbij het aangewezen medium. Maar ook onze andere publieksgerichte activiteiten, zoals de jaarlijkse Mercatorlezingen, geven wetenschappers een podium. Expertise zit ook niet alleen bij wetenschappers. Ook vaklieden en innovatieve bedrijven krijgen bij MAP een platform om hun kunde en technologie te delen met een breed publiek.

ACTIES

De permanente opstelling van MAP-Mercator toont welke innovatieve navigatietechnieken en geo-toepassingen bedrijven ontwikkelen en hoe die ons dagelijks leven beïnvloeden. Dit luik van de permanente tentoonstelling werken we samen uit met partners uit de bedrijfswereld. We betrekken in eerste plaats bedrijven uit ons eigen netwerk. Bedrijven waar we in het verleden mee samenwerkten rond geografie en cartografisch erfgoed.

PER: jaarthema-coördinator – fondsenwerver dienst cultuur

2024
-
2025

We geven deskundigen en onderzoekers rond de nalatenschap van Mercator de mogelijkheid om de bevindingen van hun onderzoeksprojecten tijdelijk te presenteren in de vaste opstelling van MAP-Mercator. De resultaten van de zes onderzoeksprojecten uit de Horizon Europe-aanvraag (*) worden getoond in het museum.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator en doelgroepenwerker

FIN: (*) Op 13-06-2024 kregen we bericht dat de aanvraag voor het project 'Mercator – kenniscentrum historische cartografie' bij de Europese Commissie (Horizon 2024 Heritage) werd geweigerd. Het was de bedoeling om het Mercatormuseum te ondersteunen van 2025 tot en met 2027 met een subsidie van 363.000 EUR (personeelskost 290.880 EUR en indirecte kosten (reiskosten, multimedia, vertalingen, congresorganisatie): 72.720 EUR). Toerisme Vlaanderen maakt zich sterk om de projectaanvraag, mits grondige bijsturing na evaluatie, bij een nieuwe call in 2025 opnieuw in te dienen. In afwachting daarvan blijven we in dit beleidsplan elementen van een kenniscentrum (zoals de organisatie van 2 congressen) implementeren met het bestaande (uitgebreide) personeelskader en met de toegekende reguliere exploitatiemiddelen.

2025
-
2028

We ontwikkelen een toolbox of platform om verschillende actoren te helpen met het determineren, waarderen, bewaren en ontsluiten van hun cartografische collecties. We denken hierbij aan archiefinstellingen, verenigingen, scholen en particulieren.

PER & FIN: cfr supra

2025
-
2028

We organiseren jaarlijks vier Mercatorlezingen waarop experts in cartografisch erfgoed hun onderzoek kunnen delen met een breed publiek.

PER: deskundige publiekswerking individuele programma's, deskundige communicatie

FIN: MJP 588: 1.500 EUR/ jaar honoraria voor lezingen

jaarlijks

We werken samen met modeontwerpers, brei-ateliers en andere textielprofessionals om tentoonstellingen, workshops en andere evenementen te creëren.

PER: technisch expert brei, technisch expert publiekswerking brei

FIN: MJP 588 & 593: budget jaarlijkse evenementen cfr supra

jaarlijks

OD 3.3 – MAP IS ALS KENNISCENTRUM VERANKERD IN EXPERTISENETWERKEN ROND CARTOGRAFISCH ERFGOED EN TEXTIELERFGOED

Als kenniscentrum maakt MAP al deel uit van bredere expertisenetwerken. Met de tijdelijke expo's 'Atlas Maior' in 2021 en 'Recht door zee. Navigeren van 1500 tot vandaag' in 2022 startten we met de uitbouw van een eigen netwerk onder experts in cartografisch erfgoed (wetenschappers, professionals uit het bedrijfsleven, vrijwilligers ...).

Op Vlaams niveau is MAP lid van het Themanetwerk textielerfgoed van ETWIE, de Vlaamse Expertisecel voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed. Het netwerk brengt gemeenschappelijke uitdagingen in kaart, denkt na over toekomstige samenwerkingen en stimuleert kennisuitwisseling.

De komende beleidsperiode breiden we ons netwerk uit binnen de werelden van het cartografisch erfgoed en textielerfgoed. Dat doen we hoofdzakelijk door experts bij elkaar te brengen in MAP en door zelf deel te nemen aan netwerk- en kennisdeelmomenten.

ACTIES

MAP is gastheer van het jaarlijkse congres van de Vereniging Leraars Aardrijkskunde.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, doelgroepenwerker, deskundige publiekswerking programma's derden

FIN: MJP 588: 1.500 EUR: jaar voorzien voor ondersteuning congresorganisatie VLA

2025

We organiseren een wetenschappelijk congres rond cartografie en cartografisch erfgoed voor nationale en internationale wetenschappers en erfgoedexperts. We werken daarvoor samen met de Universiteit Gent, de Universiteit van Amsterdam en Toerisme Vlaanderen.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, doelgroepenwerker, deskundige publiekswerking programma's derden, administratief medewerker

FIN: MJP 588: bij ontstentenis van de voorziene middelen uit het project Horizon 2024 Heritage wordt er 7.500 EUR uit het exploitatiebudget 2027 voorzien voor deze congresorganisatie

2027

We starten een traject om het tweejaarlijkse Symposium van de International Society of the History of the Map (ISHMap) te ontvangen in 2029.

PER: wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed, museumadviseur-curator voor voorbereidend traject / doelgroepenwerker, deskundige publiekswerking programma's derden, administratief medewerker als organisatie team voor uitvoering

FIN: MJP 588: 7.500 EUR uit het exploitatiebudget 2029 voorzien voor deze congresorganisatie

2025
-
2028

We breiden ons textielnetwerk uit en kijken over de landsgrenzen heen. We leggen blijvende contacten met de belangrijkste textielmusea in West-Europa, zoals het TextielMuseum in Tilburg en het Staatliche Textil- und Industriemuseum in Augsburg.

PER: technisch expert brei, expert publiekswerking brei, collectiebeheerder

2024
-
2028

MAP zet zich verder in als erfgoedpartner binnen het Themanetwerk textiel erfgoed.

PER: de meetings van dit themanetwerk worden opgevolgd door de collectiebeheerder

jaarlijks

SD 4

MAP ZET EEN DIGITALE STAP VOORWAARTS

Aangemoedigd door de Vlaamse overheid zet het cultureel-erfgoedveld stevig in op digitalisering. MAP heeft al een digitaliseringsbeleid, maar zet de komende beleidsperiode een bijkomende digitale stap voorwaarts. Door onze collectie verder digitaal te registreren willen we ze beter ontsluiten voor internen en externen. Een digitaal ontsloten collectie is vandaag fundamenteel voor een efficiënt collectiebeheer. Bovendien bevordert digitale registratie onderzoek op de collectie.

Ook in de collectiepresentatie is digitalisering vandaag een must voor musea. Digitale toepassingen zijn uitermate geschikt voor het creëren van een interactieve, immersieve bezoekerservaring, zeker in een museum als MAP-Mercator, waar wetenschap en technologie centraal staan. Online en via sociale media doen we aan *digital storytelling* en bouwen we een betrokken gemeenschap uit.

OD 4.1 – MAP MAAKT EEN INHAALBEWEGING IN HET DIGITALISEREN VAN ZIJN COLLECTIES

Een kenniscentrum doet meer dan kennis produceren. Kennis delen via wetenschapscommunicatie is een minstens even belangrijke schakel. MAP heeft als ambitie om de interne kennis van de museumkoepel te delen met het publiek. Als kenniscentrum wil MAP bovendien fungeren als brug tussen de wetenschappelijke wereld en de brede bevolking. De tentoonstellingen van onze musea zijn hierbij het aangewezen medium. Maar ook onze andere publieksgerichte activiteiten, zoals de jaarlijkse Mercatorlezingen, geven wetenschappers een podium. Expertise zit ook niet alleen bij wetenschappers. Ook vaklieden en innovatieve bedrijven krijgen bij MAP een platform om hun kunde en technologie te delen met een breed publiek.

ACTIES

We breiden ons team uit met een permanente medewerker digitale registratie (1/5 FTE).

PER: administratief medewerker digitale registratie 1/5 FTE C123

FIN: loonkost 11.080 EUR/jaar (loonkost 2024)

2024

In het kader van de ontwikkeling van MAP-Mercator worden ongeveer 675 cartografische 2D of 3D-objecten gefotografeerd en digitaal geregistreerd (minimaal in een eerste fase, basisregistratie volgt). De KOKW-collectie krijgt voorrang.

PER: wetenschappelijk medewerker – curator cartografisch erfgoed, depotmedewerker, collectiebeheerder

FIN: MJP 585: 12.000 EUR

2024

We vervolledigen de digitale basisregistratie van de meer dan duizend etsplaten uit de schenking van Romain Malfliet.

PER: depotmedewerker

2024

MAP neemt de collectie 3D-voorwerpen van het stadsarchief Sint-Niklaas in beheer. We integreren de bijhorende Excel-databank met uitgebreide registratiegegevens in ons collectiebeheersysteem en fotograferen de stukken.

PER: collectiebeheerder, depotmedewerker

2025

MAP neemt de beeldcollectie Laureaten schilderkunst van d'Academie in beheer. De werken worden geregistreerd en gefotografeerd na overbrenging.

PER: collectiebeheerder, depotmedewerker

2025

We werken een stagetraject uit met de studenten restauratie-conservatie van de Universiteit Antwerpen. Tijdens deze stage zullen studenten een voorstudie doen voor het inventariseren en registreren van de stalencollectie van de Collectie Brei (met koppeling naar de breimachines) en dit plan daarna uitvoeren.

PER: technisch expert brei, collectiebeheerder, administratief medewerker digitale registratie

FIN: digitalisering verloopt met eigen middelen: 3D-scanner en hoogwaardig fototoestel in opnamestudio 1e verdieping

2025
-
2027

We werken een projectplan uit voor de digitalisering van de collectie grootgrafiek en vragen hiervoor een Vlaamse projectsubsidie aan.

PER: collectiebeheerder, depotmedewerker, museumadviseur-curator, conservator

FIN: MJP 1867: innen van projectsubsidies: aanvraag 70.000 EUR 'projecten inhaalbeweging digitale collectie data' indien call wordt gepubliceerd in 2026

2026

Onze vrijwilligers zetten verder in op de digitalisering van de exlibriscollectie, met als doel om deze slapende collectie digitaal te ontsluiten voor onderzoek en bruiklenen. We onderzoeken ook hoe we het exlibrisarchief over het leven en oeuvre van exlibrisgrafici kunnen digitaliseren en in hoeverre we hier vrijwilligers voor kunnen inschakelen.

PER: administratief medewerker digitalisering voor voorbereiding, opstart en begeleiding, vrijwilliger(s) voor uitvoering

jaarlijks

OD 4.2 – DE MAP-COLLECTIE IS DIGITAAL TOEGANKELIJK VOOR EXTERNEN

Het is onze ambitie om zo een zo groot mogelijk deel van onze collecties in de toekomst toegankelijk én doorzoekbaar te maken. We mikken daarbij op onderzoekers (wetenschappers, erfgoedexperten en studenten) en andere cultureel-erfgoedinstellingen, die bijvoorbeeld op zoek zijn naar bruiklenen.

Aan het einde van de vorige beleidsperiode waren 6081 objecten uit de MAP-collectie gepubliceerd op Erfgoedinzicht. Dat provinciale platform wordt vervangen door het Vlaamse Museumplus. MAP maakt de transitie naar dat online platform, dat tevens de rol van het achterliggende collectiebeheersysteem Adlib/Axiell zal vervangen.

ACTIES

We maken de transitie van het digitaal ontsluitingsplatform Erfgoedinzicht en het achterliggende collectiebeheersysteem Adlib/Axiell naar het nieuwe MuseumPlus. De eerste datamigraties zullen plaatsvinden in 2024. We werken daarvoor samen met Erfgoedcel Waasland en Meemoo.

PER: administratief medewerker digitalisering, collectiebeheerder, depotmedewerker

FIN: MJP586: 5.000 EUR/ jaar licentiekost en opslagkost per GB

2024
-
2028

OD 4.3 – MAP MAAKT MAXIMAAL GEBRUIK VAN DIGITALE TECHNIEKEN OM DE MUSEUMERVARING VAN BEZOEKERS TE VERRIJKEN

Digitale museumtechnieken zoals apps, touchscreen-applicaties, games, VR, AR, beeldprojecties en geluidsinstallaties zijn bijzonder goed geschikt voor het creëren van een interactieve beleving en immersieve ervaring. Bij de ontwikkeling van MAP-Curiosum in 2023 stonden dit soort technieken centraal. Via de ErfgoedApp ontdekt het publiek de verhalen achter sprekende objecten. Touchscreens betrekken het publiek op interactieve manier bij historische thema's. Soundscapes en beeldinstallaties zetten de sfeer en wekken het verleden tot leven. Ook bij de uitbouw van het nieuwe MAP-Mercator , de update van MAP-Den Brei en de ontwikkeling van MAP-Wisselend Waas zetten we digitale technieken in om de museumervaring te verrijken.

ACTIES

Bij de ontwikkeling van MAP-Mercator zetten we maximaal in op beleving. Het nieuwe museum wordt een grote immersieve, interactieve kaart waarbinnen een bezoeker op ontdekking gaat (zie het 'Projectplan Mercatormuseum'). Bij uitstek zetten we in dit wetenschapsmuseum in op digitale museumtechnieken: projecties van kaarten, interactieve wayfinding via een app, virtuele gidsen ... Zo ontwikkelde MAP binnen het project (Be)leefbare Schelde van Interreg Vlaanderen-Nederland een game rond klimaatsverandering die geïntegreerd wordt in de vaste expo.

PER: conservator, museumadviseur-curator, wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed

FIN: investeringsbudget: cfr supra / MJP 590: 9.750 EUR voor jaarlijks onderhoudscontract multimedia MAP Mercator

In MAP-Den Brei maken digitale technieken een belangrijk deel uit van de modules die de bezoeker de werking en betekenis van elke machine op interactieve manier laat ontdekken. Zo zullen beeldinstallaties getuigenissen tonen van de mensen die met de machines werkten.

PER: expert publiekswerking brei, museumadviseur-curator

FIN: investeringsbudget: cfr supra / MJP 590: 2.500 EUR voor jaarlijks onderhoudscontract multimedia MAP Den Brei

2025
-
2027

2024
-
2025

**ZAKELIJKE
WERKING**

**GEWENSTE
PERSO-
NEELS-
SITUATIE**

De huidige functies en het aantal FTE's (situatie 31-12-2023, zoals meegedeeld in jaarverslag 2023) worden behouden. Het personeelskader omvat op dat moment 27 medewerkers, goed voor 17,60 FTE. De grootste wijziging in 2023 (na het indienen van het beleidsplan) is het vervangen (na pensioen) van de technisch medewerker brei (1/1 FTE op C-niveau) door een technisch expert brei (2/5 FTE op C-niveau) en een expert publiekswerking brei (2,5/5 FTE op C-niveau)

In de het oorspronkelijk ingediende beleidsplan werd het voornemen meegedeeld om 2 extra profielen aan te werven voor het nieuwe MAP-Mercator: een projectmanager – relatiebeheerder 1/1 FTE vanaf 2024 op A-niveau en een ICT-medewerker ½ FTE op C-niveau.

In de aanloop naar het nieuwe MAP-Mercator en met de ervaring van een pas geopend Curiosum, willen we de gewenste personeelssituatie een andere vorm en inhoud te geven.

- De functie projectmanager – relatiebeheerder wordt niet weerhouden en wordt voor de component fondsenwerving voor ½ FTE ingevuld door een coördinator jaarthema (A-niveau) binnen de cluster cultuur en vrije tijd (aangeworven voorjaar 2024).
- De functie ICT-medewerker wordt eveneens niet weerhouden (wegens bijna onmogelijk te werven op dat barema-niveau) en wordt deels ingevuld door onderhoudscontracten met multimedia-integratoren. Voor drie museumonderdelen (MAP-Curiosum, MAP-Mercator en MAP-Den Brei) wordt dit geraamd op 15.650 EUR per jaar.

Aansluitend op 3 van de 4 (gewijzigde) beleidsdoelstellingen, wensen wij ons team uit te breiden met volgende 4 functies en profielen (waarvan er 3 in dienst treden in 2024):

- Wetenschappelijk medewerker-curator cartografisch erfgoed (1/2 FTE op A-niveau) (zie SD3 OD 3.1): in dienst vanaf 08-02-2024; takenpakket: concept museum uitwerken en verfijnen, collectievorming, uitschrijven basisscenario's, redactie catalogus, curatorschap tijdelijke tentoonstellingen cartografie, mee organiseren van congressen.
- Administratief medewerker (1/2 FTE op C-niveau): komt in dienst vanaf juli 2024; takenpakket: reservaties groepen en scholen ook in voorbereiding van de verwachte toename voor het nieuwe MAP Mercator. De collega die tot vandaag de reservaties verzorgt, versterkt deels het onthaalteam en krijgt (in lijn met de kennis en vaardigheden) een reeks vertaalopdrachten. Zo wordt onze formatie op C-niveau ook volledig ingevuld.
- Administratief medewerker (1/5 FTE op C-niveau) (zie SD4 OD 4.1) : in dienst vanaf 18-04-2024; takenpakket: inhaalbeweging digitale registratie.
- Doelgroepenwerker (1/2 FTE op B-niveau) (zie SD2 OD 2.1): komt in dienst in 2025 om de geformuleerde acties rond diversiteit, participatie en inclusie ook in de praktijk te brengen.

Omgezet in loonmassa, bedroeg de voorziene uitbreiding in 2025 (in het oorspronkelijk ingediende plan; alle nieuwe profielen in dienst) een budget van 165.803 EUR. De formatie zou worden uitgebreid met 2 personen (1,50 FTE). Dit voornemen wordt dus verlaten.

In de bovenstaande nieuwe samenstelling, komen er 4 personen bij, goed voor 1,70 FTE. Het budget in 2025 bedraagt hiervoor 117.382 EUR.

TOELICHTING BEGROTING

In de begroting worden alleen specifiek museale werkingskosten en investeringen en personeelskosten opgenomen. Overheadkosten ICT, personeelsbeheer en management en kosten voor gebouwen en energie konden voor de musea (opnieuw) niet in de algemene stadsbegroting geïsoleerd worden. Ze beslaan uiteraard een substantieel deel van de algemene werkingskost.

De exploitatiekosten worden aanzienlijk uitgebreid van gemiddeld 66.000 EUR/ jaar naar gemiddeld 152.000 EUR/ jaar (exclusief geraamde uitgaven tegenover binnenkomende projectsubsidies). Alle exploitatie-artikels (wetenschappelijke werking, conservering, activiteiten, tentoonstellingen en publiciteit) krijgen een significante verhoging. Het saldo van de werkingssubsidie, 109.000 EUR, staat tegenover de loonkost van de 4 extra aangeworven of aan te werven functies.

In aanloop naar de realisatie van het nieuwe MAP-Mercator (voorziene openingsdatum 27-06-2025) worden de nodige budgetten voor grote investeringen gereserveerd. De investeringen worden weergegeven in de afschrijvingen (als percentage jaarlijkse afschrijving en niet voor de totaalinvestering).

Het totale geraamde budget voor het nieuwe MAP-Mercator bedraagt 1.363.720 EUR, ingedeeld in volgende boekjaren en budgetten:

- 2024: bouwkundige aanpassingen – stadsbudget (hergieten vloer, schilderwerken, ontstoffen plafond, aanpassingen netwerk, camerabewaking en herinrichting onthaal): 208.470 EUR + 10.000 EUR reguliere investeringen = 218.470 EUR; afschrijvingspercentage 10% = 21.847 EUR
- 2024: design (scenografie en dramaturgie) - budget Toerisme Vlaanderen (buiten de stadsbegroting): 62.000 EUR
- 2025: build analoog – stadsbudget (decorbouw, akoestische ingrepen, verlichting, belettering, vertalingen aankoop en restauratie vitrines, wissellijsten, boekensteunen): 292.000 EUR op investeringen (113.250 EUR op exploitatie 2025) + 10.000 EUR reguliere investeringen = 302.000 EUR; afschrijvingspercentage 10% = 30.200 EUR
- 2025: build digitaal – beleving – budget Toerisme Vlaanderen (buiten de stadsbegroting) (hardware en digitale content-ontwikkeling) = 688.000 EUR.

Verderop in de begroting worden in de boekjaren 2026, 2027 en 2028 verbouw- en inrichtingsbudgetten voorzien voor de vernieuwing van MAP-Den Brei (2026-2027) (347.500 EUR) en het nieuwe Kunstenplatform MAP-Wisselend Waas (2027-2028) (350.000 EUR).

De begroting van de omzet is ongewijzigd tegenover het oorspronkelijk ingediende budget. De targets voor inkomgelden, museumshop, sponsoring en zaalverhuur blijven in de budgettering ongewijzigd.

Wat betreft inkomsten uit subsidies wordt de werkingssubsidie van 261.000 EUR ingeschreven tot 2028.

Projectsubsidies worden ingeschreven in 2025 (Interreg Beleefbare Schelde 47.940 EUR en Provincie Oost-Vlaanderen 25.000 EUR), 2026 (projectsubsidie inhaalbeweging digitalisering grootgrafiek: 70.000 EUR) en 2027 (projectsubsidie tijdelijke expo MAP-Mercator: 70.000 EUR).

Deze herwerkte versie van het beleidsplan kwam tot stand in een plannings- en participatietraject van januari tot juni 2024, dankzij de inspanningen van Geheugen Collectief BV, Alter GCV, diverse stakeholders en partners, het museumteam, het afdelingshoofd cultuur en de museumcommissie.

Redactie afgesloten te Sint-Niklaas op 21-06-2024